

Збірник наукових матеріалів
XIX Міжнародної науково-практичної
інтернет - конференції
el-conf.com.ua

«ВЕСНЯНІ НАУКОВІ ЧИТАННЯ — 2018»

19 квітня 2018 року

Частина 3

м. Вінниця

Весняні наукові читання — 2018, XIX Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. – м. Вінниця, 19 квітня 2018 року. – Ч.3, с. 67.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей XIX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Весняні наукові читання — 2018», 19 квітня 2018 року, які оприлюднені на інтернет-сторінці el-conf.com.ua

Адреса оргкомітету:
2018, Україна, м. Вінниця, а/с 5088
e-mail: el-conf@ukr.net

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

Юридичні науки

<i>Бабич А. В., Перетятко В. С., ПОДАТКОВІ ПРЕФЕРЕНЦІЇ ВІДНОСНО СПЕЦІАЛЬНИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ. СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ОФШОРНИХ ЗОН, ЯК ЗАСОБУ «ВІДМИВАННЯ» КОШТІВ.....</i>	4
<i>Біліченко В. В., ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ЖІНОК-ПОЛЩЕЙСЬКИХ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....</i>	9
<i>Біліченко В. В., ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ПРИСТРОЇВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА».....</i>	11
<i>Богдан Т. І., НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ПОСИЛЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ НА НАЛЕЖНЕ УТРИМАННЯ.....</i>	14
<i>Halahan O.V., FREE TRADE VS. PROTECTIONISM: THE UNITED KINGDOM PERSPECTIVE.....</i>	17
<i>Губань О. В., МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ .</i>	21
<i>Гузій А. А., КОНСТИТУЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.....</i>	24
<i>Дуля В. Ю., Савчук М. В., ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА УКЛАДЕННЯ УГОДИ ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ ТА В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.....</i>	28
<i>Лукашенко Т. О., ВИДИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМ ПІДПРИЄМСТВ ЯК СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....</i>	33
<i>Паливода Т. В., СТРАТЕГІЯ ГАЛУЗЕВОЇ ЗАОНОТВОРЧОСТІ З ПИТАНЬ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ.....</i>	37
<i>Перун С. В., ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИМОГ ДО ПРИСЯЖНОГО.....</i>	40
<i>Пономаренко Н. С., ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВБИВСТВА МАТРІЮ СВОЄЇ НОВОНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ.....</i>	43
<i>Северенчук Т. М., ЗРАЗКОВА СПРАВА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ...</i>	46
<i>Сидоров В. С., ОБ'ЄКТИ СПІЛЬНОЇ СУМІСНОЇ ВЛАСНОСТІ ПОДРУЖЖЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....</i>	50
<i>Цезар А. Р., ДИЛЕМА ПРАВОРОЗУМІННЯ МНОЖИННОСТІ ЗЛОЧИНІВ ТА ЇЇ ВИДІВ.....</i>	55
<i>Якубовська М. Я., ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОЇ ПРОЦЕДУРИ РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ БОРЖНИКА У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО .....</i>	58
<i>Yarko O.V., THE INVESTMENTS IN ORGANIC SECTOR IN UKRAINE.....</i>	63

ПОДАТКОВІ ПРЕФЕРЕНЦІЇ ВІДНОСНО СПЕЦІАЛЬНИХ ПРАВОВИХ
РЕЖИМІВ. СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ОФШОРНИХ ЗОН, ЯК ЗАСОБУ
«ВІДМИВАННЯ» КОШТІВ

Бабич А.В.,

Перетятко В.С.,

*курсанти факультету підготовки, перепідготовки та
підвищення кваліфікації працівників податкової міліції*

Університет державної фіскальної служби України

м. Ірпінь, Україна

Проблематика побудови дієвої податкової системи одна з найактуальніших в Україні. Все ще залишаються неврегульованими питання, пов'язані з перебудовою чинної податкової системи на стимулювання процесів соціально-економічного розвитку країни, переміщення податкового навантаження на бізнес, з урахуванням тенденцій європейської податкової гармонізації тощо. На сьогоднішній день нинішня податкова система України потребує реформування, а кінцевою метою має бути створення найефективнішої та найраціональнішої податкової системи, яка забезпечить зручні умови для ведення бізнесу, реалізації інвестиційно-інноваційної політики, розширення та зростання споживчого попиту на внутрішньому ринку на фоні динамічного збільшення обсягу податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів і державних цільових фондів, а також прийнятний рівень перерозподілу ВВП через податкову систему.

Основними проблемами вітчизняної податкової системи є велике податкове навантаження на бізнес, значні непрямі витрати платників податків і непослідовне застосування норм податкового права, а також, диспропорції у структурі податкових надходжень, акумульованих у бюджеті, що негативно впливає на розвиток економіки незрозуміла «закулісна» практика надання окремим суб'єктам підприємницької діяльності податкових пільг. Як свідчать

статистичні дані, політика влади мало пов'язана зі стимулюванням інвестиційно-інноваційної моделі розвитку [1, с. 1].

В процесі проведення податкової політики в сфері державного регулювання економіки використовуються такі інструменти, як «податкова пільга» і «податкова преференція», які схожі за своїм змістом, але не є тотожними.

Відповідно до Податкового кодексу України, податкова пільга - передбачене податковим та митним законодавством звільнення платника податків від обов'язку щодо нарахування та сплати податку та збору, сплата ним податку та збору в меншому розмірі за наявності підстав [2, ст. 30].

Податкові преференції – це переваги у сфері оподаткування, які надаються конкретним територіям, певним видам діяльності, фізичним чи юридичним особам для стимулювання господарської активності, соціального захисту, а також з метою легалізації тіньових грошових потоків [3, с. 23].

Проблемам оптимізації застосування пільгового оподаткування та його впливу на соціально-економічні процеси, що відбуваються у країні, присвятили свої праці такі вітчизняні науковці, як О. Амоша, В. Андрущенко, З. Варналій, В. Геєць, Т. Єфименко, С. Каламбет, І. Луніна, В. Мельник, С. Онишко, А. Соколовська, Л. Тарангул, та інші.

Також виділяють загальні та спеціальні правові режими. Суть загального полягає у тому, що встановлюваний ним порядок регулювання поширюється на всі суб'єкти права, які перебувають у сфері правового регулювання. Він охоплює і загально-дозволеній, і дозвільний режими в цілому. Якщо ж нормою права буде встановлено інше, але в той же час однакове коло суб'єктивних прав і юридичних обов'язків різних суб'єктів права відносно одного і того ж об'єкта правового регулювання, то виникає — спеціальний правовий режим. Таким чином, можна говорити, що цей режим, як особливий порядок правового регулювання певних суспільних відносин, який встановлюється стосовно конкретного кола об'єктів або сфери їх діяльності і який відрізняється від загального режиму, пільговою або обмежувальною спрямованістю

регулювання, що обумовлена публічним інтересом, який виявляється в усіх елементах його механізму, зокрема, через гарантії, пільги, форми державної підтримки, обмеження, заборони і додаткові підстави юридичної відповідальності.

В Україні законодавчо визначено застосування таких форм спеціальних правових режимів економічної діяльності:

- спеціальні економічні зони (СЕЗ);
- території пріоритетного розвитку (ТПР);
- технологічні парки (ТП);
- наукові парки (НП);
- індустріальні парки (ІП).

Користування податковими пільгами та преференціями, за своїм змістом, є досить простим способом мінімізації сплати податків, таким чином суб'єкти підприємницької діяльності, які користуються даним способом, зазвичай, не приховують своєї діяльності та відображають фінансово-господарські операції у бухгалтерському обліку.

Неправомірному використанню податкових пільг окремими суб'єктами господарської діяльності грає на руку недосконалість чинного законодавства, зокрема, можливість двозначного тлумачення окремих його положень, і також, на жаль, невиконання або неналежне виконання обов'язків, необ'єктивність, недбалість, упередженість та поверхове проведення перевірок контролюючими органами.

Як зазначав відомий британський журналіст Ніколас Шаксон, понад половини світової торгівлі йде через офшори, понад половини банківських активів світу та третини прямих іноземних інвестицій від багатонаціональних корпорацій мають свої коріння в офшорах [4, с. 8].

Під «відмиванням» (легалізацією) доходів варто розуміти багатоступінчатий процес із використанням фінансових послуг, завдяки якому нелегально отримані кошти набувають легального вигляду та повертаються у законний грошовий кругообіг. У процесі легалізації «брудних» коштів активно

використовуються як банківські, так і небанківські фінансові установи через свою здатність надавати ряд фінансових послуг, за допомогою яких здійснюється вивіз капіталів — операції з переказу коштів, залучення фінансових активів, страхування.

Для всіх великих механізмів відмивання коштів характерна участь фіктивних фірм, або так званих віртуальних офісів. Часто такі організації реєструються на нетривалий час за підробленими документами або на підставних осіб. В такі та подібні організації переводяться здобуті злочинним шляхом кошти, які потім конвертуються й переводяться на рахунки "своїх" організацій, розташованих найчастіше в офшорних зонах.

З метою легалізації коштів, злочинці постійно удосконалюють методи відмивання своїх незаконно отриманих доходів. Наприклад, при здійсненні імпорتنих операцій в офшорній зоні створюється дочірня або самостійна компанія, що укладає з різними організаціями контракти на поставку різних товарів в Україну. Під забезпечення цих контрактів переводяться значні суми коштів. При цьому товари в Україну не надходять, а кошти переводяться далі на рахунки інших фірм [5, с. 25].

Як підсумок, з наведених вище даних абсолютно зрозуміло, що у сфері оподаткування утворилися певні недоліки, а саме: недосконалість чинного законодавства, неналежна оснащеність та рівень взаємодії правоохоронних органів, недостатнє інформаційне забезпечення, низька ефективність у роботі правоохоронних органів, неврегульованість питання одержання інформації з банків, відсутність контролю за зовнішньоекономічними контрактами, складеними на величезні суми, спрощений механізм продажу валюти комерційним банкам [6, с. 39].

Таким чином, через ряд прогалин в законодавстві Україна фінансує цілий перелік і без того успішних держав, хоча сама гостро потребує інвестицій для модернізації особистої економіки.

Питання обрання зразкової моделі пільгового оподаткування в Україні та зменшення впливу офшорів на глобальну економіку до сих пір є актуальними,

через це ми вважаємо за доцільне продовжити дослідження в даному напрямі і в подальшому податкові пільги розглядати в межах роздільних податків та інших обов'язкових платежів.

Література:

1. Агафонова Н.В.. Міжнародний досвід у сфері адміністрування податків. / Н.В. Агафонова// «Правовий тиждень» — щотижнева інформаційно-правова газета. - Київ: ТОВ «Юридичний світ». - 2012. - №11467-340Р. – с. 1 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://legalweekly.com.ua/index.php?id=16061&show=news&&newsid=122916>

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (із змінами та доповненнями) //Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

3. Крисоватий А.І. Новітня парадигма преференційного оподаткування: монографія / А.І. Крисоватий, Г.В. Василевська. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 260 с.

4. Shaxson N.. Treasure Islands: Tax Havens and the Men who Stole the World / Nicholas Shaxson // Palgrave Macmillan . - UK: Tax Justice Network. - 2011. - № 9780099541721. – pages 352. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.betterworldbooks.com/product/detail/Treasure-Islands--Tax-Havens-and-the-Men-Who-Stole-the-World--Nicholas-Shaxson-9780099541721>

5. Бауман Ю. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом небанківськими фінансовими установами з використанням офшорних юрисдикцій / Бауман Ю. // Теорія і практика інтелектуальної власності. — 2009. — № 2. — С. 25— 30.

6. Гега П. Пільгове оподаткування як передумова для зловживань та проявів корупції / П. Гега, І. Рогатюк // Право України. – 2005. – № 3.

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ЖІНОК-ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У СУЧАСНОМУ
УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Біліченко В.В.

*Старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*

університету внутрішніх справ

підполковник поліції

м. Дніпро, Україна

На даному етапі часу не є дивним те, що поліцейськими є і жінки. Адже згідно з ч.1 ст.49 Закону України «Про Національну поліцію України» від 02 липня 2015 року № 580-VIII, на службу в поліції можуть бути прийняті громадяни України віком від 18 років, які мають повну загальну середню освіту, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, які володіють українською мовою [1]. Актуальність обраної теми полягає у тому, що приход жінок на службу в правоохоронні органи – закономірний процес розвитку гендерних відносин. Але слід зазначити, що це викликало низку питань. В прагненні досягнути гендерної рівності не слід забувати про розповсюдженість традиційних гендерно-рольових стереотипів, їх інертність. Як чоловіки, так і жінки є їхніми носіями. Служба в органах поліції висуває до жінок вимоги, які суперечать всім традиційним стереотипам жіночої поведінки і підтримують чоловічі. Жінки такі вимоги «чоловічої поведінки» виконують у більшості не в повному обсязі [2].

За умов європейського вибору України необхідність осмислення та впровадження міжнародного досвіду в цій сфері, формування та реалізації державної гендерної політики набуває особливого значення. Цілі розвитку тисячоліття, ухвалені на саміті Тисячоліття ООН у 2000 році, стали для України орієнтиром розвитку соціального, політичного та економічного життя на

тривалий період (до 2015 року). Вони знайшли своє підтвердження у прийнятому в 2005 році Законі України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків» [3, с. 4].

Отже, від організаційно-правового та психологічного забезпечення гендерної рівності в правоохоронних органах багато в чому залежить можливість профорієнтаційного зросту працівника, розкриття його ділових, особистих та моральних якостей. Високі моральні якості, глибоке знання, правосвідомість, прийняття рішень у різних, інколи й екстремальних умовах, воля, витримка, можливість розібратися спокійно у складних питаннях – це далеко не вичерпний перелік якостей, якими має володіти працівник правоохоронних органів. Правильне розуміння і застосування психологічних якостей працівників-правоохоронців при виконанні правоохоронних функцій забезпечить суспільству можливість максимально використовувати соціально-психологічний ресурс як жінок, так і чоловіків, що несуть службу в органах внутрішніх справ України [4, с. 298].

Література:

1. Про Національну поліцію України: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379.
2. Свеженцева Ю.О., Мороз А.В. Аналіз проблеми гендерної нерівності в органах внутрішніх справ крізь призму теорій визнаних і сторонніх, схізмогенезису та маргінальності / А.В. Мороз, Ю.О. Свеженцева //Наукові студії Львівського соціологічного форуму «Багатовимірні простори сучасних соціальних змін»: – Збірник наукових праць – Львів : Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2008. – С. 375-379.
3. Максименко Н.В. Адміністративно-правове регулювання службової діяльності жінок у міліції : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Наталія Володимирівна Максименко. – Київ., 2010. – 34 с.

4. Смірнова О.В. Організаційно-правове та психологічне забезпечення гендерної рівності в діяльності органів внутрішніх справ України та правоохоронних органів зарубіжних країн / О.В. Смірнова // Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. Психологія. – 2014. – Т.19. Вип. 2 (32). – С. 298–306.

Юридичні науки

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ПРИСТРОЇВ ПРИ ВИВЧЕННІ
ДИСЦИПЛІНИ «ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА»

Біліченко В.В.,

старший викладач кафедри

тактико-спеціальної підготовки, полковник поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

м. Дніпро, Україна

Актуальність даної тематики зумовлюється перш за все стрімким розвитком цифрових технологій, що можуть оптимізувати сучасний навчальний процес при вивченні дисципліни «Вогнева підготовка».

Разом із вище зазначеним, посиляючись на Наказ від 25 листопада 2016 року № 1252 «Про затвердження Концепції реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України» [1], метою Концепції є створення науково обґрунтованої методологічної основи інноваційного розвитку системи освіти у МВС, визначення підходів до оптимізації мережі вищих навчальних закладів МВС, удосконалення освітнього процесу, забезпечення тісного взаємозв'язку науки і практики, максимальне сприяння вирішенню завдань модернізації підготовки кваліфікованого персоналу, який матиме поглиблені теоретичні знання і практичні навички та буде спроможний на високому професійному рівні захищати територіальну цілісність країни, її кордони, права, свободи та інтереси громадян, протидіяти злочинності, забезпечувати публічну безпеку і порядок у державі.

Таким чином, належить застосувати вказані положення в контексті вивчення дисципліни «Вогнева підготовка», яка являється однією із основних навчальних програм для курсантів вищих навчальних закладів системи МВС. В структурі навчальної програми відповідно вказаної дисципліни наявні такі теми, як «Короткі відомості з внутрішньої і зовнішньої балістики», «Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю», для вивчення яких необхідні належні навчально-методичні матеріали (посібники та підручники), а також наявний блок тем, що орієнтовані на тренування прийомів, правил стрільби і ведення вогню із пістолета – для вивчення яких необхідна навчальна зброя, патрони та інші елементи озброєння, які не завжди є можливість отримати.

Але сучасні цифрові пристрої і технології забезпечують можливість тренування та відпрацювання навичок поводження зі зброєю без використання справжньої тренувальної зброї, або без витрат патронів.

Однією із альтернатив є програмно-апаратний комплекс, за допомогою якого викладач може ефективно формувати навички прицільної стрільби з гвинтівки, автомата та пістолета – «ЗАХИСНИК ВІТЧИЗНИ».

Комплекс «ЗАХИСНИК ВІТЧИЗНИ» включає до себе набір вправ для базової вогневої підготовки, тренування швидкості реагування та влучності. Такі вправи – унікальний комплекс українських програмістів для українських стрільців, завдяки якому останні, мають можливість відпрацьовувати стрілецькі навички, працюючи з наступними типами цілей/мішеней: Нерухомі; Рухомі; Цілі, які з'являються; Цілі, які вільно рухаються [2].

Разом із тим, ще однією альтернативною виступає Професіональний тренажер для тренувальних безкулевих стрільб ОЕТ-У, що призначений для навчання безкулевій стрільбі з пістолета системи Макарова, автомата Калашникова, кулемета Калашникова, снайперської гвинтівки СВД, гранатомета РПГ по мішенях №4, спортивній та іншим мішеням з відстані від 5 до 25м (базовий комплект - імітація 25м на 10м) [3].

Так, вказаний тренажер є більш функціональним за своїми особливостями, оскільки дозволяє відпрацьовувати вправи зі снайперської гвинтівки СВД, гранатомета РПГ з відстані від 5 до 25м, що в свою чергу також використовується органами національної поліції України у службовій діяльності.

Але, найбільш поширеним цифровим пристроєм, що використовується у ВНЗ системи МВС, урахувавши специфіку використання певного типу зброї, є тренажер Скатт WM9 – це електронний комп'ютерний тренажер, що комплектуються бездротовим оптичним датчиком і призначений для використання з пістолетами (макетами пістолетів) калібру 9 мм. Тренажер може експлуатуватися в закритих приміщеннях з дистанцією від 4 до 6 метрів, імітована дистанція стрільби до 300 метрів [4].

До складу тренажеру входять: Електронна мішень - встановлюється замість звичайної мішені, підключається кабелем до блоку управління, не вимагаючи окремого джерела живлення. В спеціальні пази на корпусі електронної мішені встановлюється паперовий бланк мішені відповідний вибраними вправі і дистанції. Електронна мішень може використовуватися на дистанціях від 3 до 6 метрів, що дозволяє тренуватися в різних приміщеннях, використовуючи одну електронну мішень; Бездротовий оптичний сенсор - встановлюється всередину стволу калібру 9 мм., реєструє з високою точністю переміщення зброї під час прицілювання і момент пострілу. Датчик важить 6 грам і не вносить ніяких змін в баланс зброї. Оптичний датчик автоматично визначає відстань до електронної мішені (від 3 до 6 метрів).

Таким чином, за допомогою цифрових технологій, сучасний процес викладання може бути оптимізовано без затрат матеріальних ресурсів обмеженого доступу (патронів), а також не зношуючи тренувальні макети зброї та бойові екземпляри.

Основною ідеєю холостих тренувань є напрацювання певних корисних (спеціальних) стрілецьких навичок для покращення своїх вмій без використання справжніх набоїв. Ідея є цілком слушною та притаманною

багатьом видам спорту, а також може бути застосована, в подальшому у практичній діяльності Національної поліції України.

Таким чином, належить логічно припустити, що використання різноманітних тренажерів у підготовці працівників Національної поліції України в контексті вивчення дисципліни «Вогнева підготовка» значно підвищує рівень засвоєння курсантами навичок практичної стрільби та допомагає останнім напрацювати методику пострілу та відпрацювати механізм спуску курка.

Література:

1. Наказ від 25 листопада 2016 року № 1252 «Про затвердження Концепції реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України» – [електронний ресурс] – режим доступу: http://www.cct.com.ua/2016/25.11.2016_1252.htm

2. Audio Visual Professional Equipment – Інтерактивний стрілецький тренажер «Захисник Вітчизни» – [електронний ресурс] – режим доступу: <http://av-pro.com.ua/interaktivnoe-oborudovanie/interaktivnyi-lazernyi-tir>

3. [«Фірма ТТТ»/ Стрілкові тренажери/ Професіональний тренажер для тренувальних безкулевих стрільб ОЕТ-У – [електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.ttt.com.ua/стрілкові-тренажери/8-profesionalnij-trenazher-dlya-trenuvalnikh-bezkulevikh-strilb-oet-u.html>

4. Стрелковые тренажеры Скатт – СКАТТ WM9 – [електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.scatt.ru/training-systems/32/scatt-wm9/>

НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ПОСИЛЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ НА НАЛЕЖНЕ УТРИМАННЯ

Богдан Т.І.,

студентка 4 курсу, денної форми навчання

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики Академії адвокатури України, Громова М.Є.

*Академія адвокатури України
м.Київ, Україна*

На початку 2018 року Президент України підписав закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів», який має забезпечити належне утримання осіб, які отримують аліменти [3].

Взагалі, аліменти (лат. *alimentum* – харчування, утримання) – це обов'язок утримання у визначених законом випадках одним членом сім'ї інших, які цього потребують. Кожна дитина має право на піклування і належне утримання від своїх батьків. Аліментні зобов'язання батьків і дітей вважаються аліментними зобов'язаннями першої черги.

У Конституції України зазначено, що батькі зобов'язані утримувати дітей до їх повноліття. Повнолітні діти зобов'язані піклуватися про своїх непрацездатних батьків. Сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняється державою[1].

У Сімейному кодексі України зазначено, що аліменти одержані на дитину, є власністю дитини. Той з батьків або інших законних представників дитини, на ім'я якого виплачуються аліменти, розпоряджається аліментами виключно за цільовим призначенням в інтересах дитини. Раніше аліменти були власністю того з батьків, на ім'я якого вони виплачувались. Батькі зобов'язані утримувати дитину до досягнення нею повноліття [2].

У виконавчій службі перебувало близько 540 тисяч документів про стягнення аліментів. Недосконалість законодавства дозволяла недобросовісним батькам ухилятися від виконання своїх обов'язків, а це – пряма загроза для нормального життя дитини.

Основні новели законодавства, які були прийняті на початку року становлять такий зміст:

За наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців, державний виконавець вносить вмотивовані постанови:

1) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві виїзду за межі України - до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі;

2) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві керування транспортними засобами - до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі;

3) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, - до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі;

4) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві полювання - до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі [3].

У Міністерстві юстиції презентували реєстр боржників аліментів, туди потраплятиме інформація щодо кожного неплатника аліментів, які мають заборгованість за виконавчими провадженнями про стягнення аліментів понад 3 місяці, реєстр нараховує інформацію про набагато більше ніж 80 000 боржників, а кількість стягнених аліментів у зв'язку з посиленням відповідальності – значно зросла.

Також можлива кримінальна відповідальність за злісне ухилення від сплати аліментів на утримання. В статті 164 КК України зазначено щодо злісного ухилення від сплати встановленим рішенням суду коштів на утримання дітей (аліментів). Санкція статті передбачає обмеження волі на строк до трьох років [4]. Під ухиленням від сплати аліментів, розуміють умисні дії або бездіяльність винної особи, спрямовані на невиконання рішення суду про стягнення визначеної суми аліментів на користь дитини.

Враховуючи вищевикладене, необхідно зазначити про вже існуючу позитивну тенденцію реформування законодавства в частині посилення захисту прав дитини на належне утримання.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. //Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.
  2. Сімейний кодекс України //ВВР України. – 2002. –№ 21-22. – С. 135.
  3. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів» від 7 грудня 2017 року № 6-7, ст. 40
  4. Кримінальний кодекс України. Прийнятий 5 квітня 2001р. //Відомості Верховної Ради України. – 2001 – № 25-26 – ст. 131.
-

УДК 341

Юридичні науки

FREE TRADE VS. PROTECTIONISM: THE UNITED KINGDOM
PERSPECTIVE

*Halahan O.V.,
student of international faculty
of Yaroslav Mudryi National Law University
Kharkiv, Ukraine*

After the World War II all of the countries were looking for a way how to overcome economic crisis and depression. At that time GATT and then WTO were established, they reduced tariff barriers as well as non-tariff barriers and spread free trade over their members. Protectionism reduction was probably the only way of overcoming problems which the war had brought. But today, it seems that some of

the countries are trying to restrict their trade and leave free trade only in those realms which are needed.

Free trade is a system in which the trade of goods and services between countries flows without government imposed restrictions and interventions such as taxes and tariffs, non-tariff barriers, for example regulatory legislation and quotas, and even inter-government managed trade agreements.

Trade protection or protectionism – is a policy that contrary, limits imports and exports (rarely) as a rule with the aim to protect domestic producers from foreign competition through such methods as tariffs, subsidies, import quotas, or other restrictions or obstacles imposed on the imports of foreign competitors, for instance anti-dumping laws [1, c. 351-355].

What is more preferable for a country: free trade or protectionism? There are a lot of arguments for free trade or protectionism as well as against them. The pros and cons of these two approaches can be seen in the UK nowadays as it is a big question what their trade policy would be like after the Brexit.

First of all, free trade increases specialisation of a country on some production. That's because it encourages goods or services to be produced where natural resources, infrastructure, or skills and expertise are best suited to them. It increases productivity, which can lead to higher wages in the long term. But efficiency in production of some goods by some countries can lead to overdependence on these products. If war breaks out, or if political relations between countries change, or if recessionary demand condition for the product grows up abroad, the economies of these industries will be greatly injured. However, protectionism can lead to destructive trade wars that increase costs and uncertainty as each side attempts to protect its own economy. For example, you can decline imports by following a rise in tariff rate and this would provide other trading partners to retaliate by imposing tariff on their country's export. In contrast, protected trade brings diversified industrial structure. By setting up newer and variety of industries through protective means, a country minimises the risk in production [2, c. 58-60].

On the other hand, free trade increases well-being or standard of living of the trading countries and this mutual welfare gains from trade make different nations economically dependent on each other. The economic interdependence raises the likelihood of reduced hostility between countries. Economic interdependence provides powerful incentives for peaceful solution of disputes. Trade between economically interdependent countries increases the potential losses from war and thus reduces the likelihood of armed conflict.

Furthermore, free trade is good for consumers. It reduces prices by eliminating tariffs and increasing competition. Greater competition is also likely to improve quality and choice. Moreover, some things, such as tropical fruits, coffee would not be available in the UK without trade [3].

The next point, protectionism can help to build up new industries. Infant industry needs support from government of a temporary nature, because it will be unable for them to compete effectively with the already established industries of other countries. However, in practice, this argument loses some strength since as production subsidy is a more appropriate measure to develop certain infant industries rather than other protective measures [4, c. 372-375].

There are some industries which may be inefficient by nature or high cost due to many reasons and must be protected. This principle may apply to the production of national defense goods or necessary food items, energy, water and steel. Whatever the cost may be, there is no question of compromise for the defense industry since 'defense is more important than wealth'. Dependence on foreign countries regarding supply of basic food items as well as defense products is absolutely unwise. In the UK, for example, the shipbuilding industry has declined since the 1950s and currently steel production faces increasing competition. Protectionism can help preserve jobs in these sectors and support these industries as they play a big role in country's development.

In addition, another argument for protectionism is a desire to reduce domestic unemployment and a need of protection of domestic labor markets against cheap foreign labor. Exactly the same strategy the UK is implementing now. After Brexit

the labor market will be comparatively closed as immigration. Nevertheless there is a high probability that it will cause problems in some sectors and regions such as London's financial sector since they employ large numbers of EU migrants.

As we see, it is really hard to choose only one way of trade policy: free trade or protectionism, as each of them has its own advantages and disadvantages.

Since most of the countries are members of the WTO which maintain more free trade than restricted trade, the idea of trade liberalisation overspread all over the world. Free trade increases the size of the economy as a whole. It allows goods and services to be produced more efficiently. There are widespread agreements that have rose global trade in recent decades and increased economic growth. Although having observed a modern trade policy of different countries, the classical approach of free trade is no longer exists in the world, almost all of them apply certain subsidies or impose another measures in order to protect their economy.

On the contrary, in the long term trade protectionism weakens the industry. Without competition, companies within the industry have no need to innovate. Eventually, the domestic product will decline in quality and it will be more expensive than what foreign competitors produce.

Considering the above-mentioned, free trade is stronger in the long run whereas protection is a short term measure. Thus, the best choice for trade policy is reconciliation of these two perspectives so that gains from trade become the greatest. As a general policy, country could choose free trade but still protect some industries by such measure as subsidies. Exactly the same policy the UK will adhere after Brexit. The reason is its profitability. In this case, supposedly, it will conclude agreements with the EU and as a member of WTO will follow free trade policy. Yet quite possibly it will have more opportunities to impose protectionism measures than the EU members. It will get all necessary goods from other countries, will sell for export excessive products and limits imports and exports for some products and industries.

Literature:

1. Protectionism and Free Trade: A Country's Glory or Doom?//International Journal of Trade, Economics and Finance, Vol. 3, No. 5, October 2012
  2. Johannes Overbeek, "Free Trade versus Protectionism," 1999;
  3. Link: <http://ukandeu.ac.uk/wp-content/uploads/2017/12/Trade-Free-Trade-v-Protectionism-final.pdf>
  4. Altman, Morris, Free Trade and Protectionism (2000). ENCYCLOPEDIA OF POLITICAL ECONOMY, Phillip O'Hara, ed., Routledge Publishing, pp. 372-375, 2000.
-

УДК 343

Юридичні науки

МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ

Губань О. В.

студентка Навчально-наукового інституту №1

Національної академії внутрішніх справ

м. Київ, Україна

Узагальнення і систематизація властивостей та якостей особи є важливим аспектом дослідження проблеми особи злочинця.

Вивчення злочинної поведінки грабіжника та її джерел необхідно здійснювати на трьох рівнях - загальному, особливому і одиничному. При вивченні поведінки на загальному (на рівні злочинності взагалі) і особливому рівнях (на рівні окремих видів, груп злочинів) у спеціальній літературі виділяють криміногенні чинники (детермінанти, обставини), а на рівні одиничному, чому відповідають конкретні злочинні діяння окремих людей, - причинно-наслідкові комплекси.

Дослідженню окремих аспектів вказаної проблематики присвятили свої праці вітчизняні та закордонні вчені: Даньшин И. Н., Лопушанский Ф. А.,

Кузнецова Н. Ф., Макашвили В. Г., Петров В. В., Ведерников Н. Т., Зуйков Г. Г. та інші дослідники.

На загальному рівні грабежі зумовлюються тими ж криміногенними чинниками, що й більшість інших видів злочинів, і передусім злочинів корисливої і корисливо-насильницької спрямованості. Інтерес становить аналіз детермінації грабежів взагалі і причинно-наслідкових комплексів на рівні конкретних злочинних діянь.

Під причиною конкретного злочину в причинно-наслідковому комплексі розуміється взаємодія суб'єктивного й об'єктивного елементів, відповідно до представлених негативними морально-психологічними якостями особистості, сформованими в процесі певного тривалого впливу, несприятливих умов її морального формування або протягом відносно незначного проміжку часу вже в дорослому віці при відносно сприятливих умовах формування в дитячому і підлітковому віці, і зовнішнім середовищем, що продовжує розвиток, зміцнення цих негативних особистих якостей. [1, с. 51]

Зовнішнє середовище, яке складає об'єктивний елемент причини злочинних діянь – це сукупність життєвих обставин, в яких опинилася і певний час перебувала конкретна особа. Дані обставини спричинили вплив на особистість зазначеної особи, і виробили в ній певні негативні або позитивні психологічні якості.

Складна життєва ситуація не обов'язково є передумовою для вчинення особою злочину. Проте деякі сторони життя людини можуть укорінити в її свідомості ідею правильності ігнорування соціальних і правових норм, ненависть або озлобленість по відношенню до осіб, що живуть на її думку краще, ідею того, що представники органів влади і сама влада – вороги, що і провокує антисоціальну поведінку особи. Чинниками, що формують подібні прояви, є проживання у неблагополучних з соціально-економічної точки зору умовах, потрапляння особи під потужний вплив осіб з антигромадською налаштованістю, небажання докладати зусиль, щоб залишитися в рамках побутового добробуту.

Таким чином, кожне конкретне злочинне діяння викликається не однією певною обставиною, а їх сукупністю - як об'єктивних, так і суб'єктивних.

Загальні причини грабежів полягають у економічних проблемах суспільства (занепад промислово-виробничої сфери, яка завжди надавала левову частку робочих місць, безробіття внаслідок декадансу ринкової системи, майнове розшарування суспільства, відсутність реальних механізмів економічного підтримки економічно незахищених верств населення тощо), у суцільному падінні соціально-культурної та духовної сфер (правовий нігілізм, деформація правосвідомості, відсутність бажання отримувати освіту, спотворення сприйняття релігії), у загальному напруженому кримінальному стані в країні та інших явищах. [2, с. 45]

Отже, безпосередні причини вчинення особою грабежів можуть бути представлені декількома групами. Одна з груп - це морально-психологічні причини, що містять антисуспільні погляди і звички винних, які відбиваються у безвідповідальному ставленні до недоторканості майна і, головне, до життя і здоров'я іншої людини.

Так, антисуспільні погляди знаходять прояв, передусім, у користолюбстві, поєднаному з агресивністю.

Сьогодні все частіше спостерігається так званий «соціальний паразитизм», що виражається у бажанні все більшої кількості і в основному молодих людей, отримувати все краще, не докладаючи при цьому зусиль. Завжди існували й існуватимуть особи, які вважають нормою жити за чийсь рахунок.

Економічний розвиток має результатом появу все ширшого розмаїття матеріальних благ, пропонуючи нові варіанти, тоді як попередні ще можуть слугувати. Гостре майнове розшарування демонструє чиясь добру забезпеченість, чим провокує заздрість в менш забезпечених осіб.

Частіше подібна озлобленість притаманна підліткам, в яких взагалі підвищене відчуття несправедливості.

Частково зрозумілою є озлобленість малозабезпечених верств по відношенню до заможних, проте, як не парадоксально, грабежі вчиняють не тільки особи, що проживають в неблагополучних умовах.

Не рідко діти фінансово успішних батьків, отримавши в родині все необхідне й більше, йдуть на вчинення грабежу заради задоволення вже своїх патологічних забаганок, які батьки забезпечувати відмовилися або просто для отримання адреналіну.

Доцільно визначити, що безпосередньою причиною грабежів є також деформація дозвільно-побутових інтересів, звичок, потреб, що відбивається в прагненні до пияцтва, наркотиків, азартних ігор (тією чи іншою мірою ця причина фігурує майже в усіх випадках вчинення грабежів). Потреба в алкоголі і наркотиках входить до числа рівнозначних криміногенних мотивів і навіть лідирує серед них. Грабіж, власне, і вчинюється в багатьох випадках заради придбання спиртних напоїв. [3, с. 164]

Література:

1. Антонян Ю. М. Личность преступника / Москва : Норма, 2010. – 235 с.
2. Овчинский С. С. Преступное насилие. Преступность в городах / С. С. Овчинский. – Москва : Инфра, 2007. – 335-340 с.
3. Узнадзе Д. Н. Психология установки / Д. Н. Узнадзе. – Санкт-Петербург. : Психология-Классика, 2001. – 271 с.

Юридичні науки

КОНСТИТУЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Гузій А. А.

студентка Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України

НЮУ імені Ярослава Мудрого

м.Харків, Україна

Інститут конституційного контролю функціонує в більшості сучасних демократичних країнах. Суспільство потребує не тільки Основного Закону, а й ефективного механізму його охорони та захисту задля забезпечення відповідності діяльності державних інститутів вимогам, які там прописані. У зв'язку з цим серед актуальних теоретичних та практичних проблем конституційного право важливого значення набуває визначення поняття та ролі конституційного контролю.

Поняття щодо сутності конституційного контролю більш детально було розглянуте в працях Г.Кельзена, К.Ейзенмана, К.Хессе. Також велику увагу даному питанню приділяли такі вчені, як В.Ф.Погорілко, Н.Г.Шукліна, Ю.М.Тодика, В.М.Шаповалова, С.В.Черняк.

Перш за все, розглядаючи поняття «конституційний контроль» варто зазначити, що в конституціях зарубіжних країн поряд з ним може використовуватись й інший термін, такий як «конституційний нагляд». Одні вчені ототожнюють ці поняття, адже навіть у юридичній літературі іноді вони використовуються як синоніми, а інші розділяють. На мою думку, найбільш вдалою є думка про те, щоб віднести нагляд до одного з видів контролю.

Під конституційним контролем потрібно розуміти – сукупність прийомів, методів та засобів, за допомогою яких забезпечується верховенство конституції. Як правило, конституційний контроль здійснюється шляхом проведення уповноваженими органами перевірок актів та дій органів і посадових осіб публічної влади. Сутність контролю полягає у розв'язанні спорів про компетенцію між органами державної влади, тлумаченні конституцій та законів.

Здійснення контролю в державі залежить від того, яка модель запроваджена в ній. Становлення тієї чи іншої моделі конституційного контролю в країні пов'язане з особливостями національного права, організацією державної влади, судової системи та економічними, політичними та соціальними умовами.

Інститут контролю охоплює різноманітну практику, яка зводиться до чотирьох базових моделей :

- Американська;
- австрійська;
- квазісудова (передбачає реалізацію конституційного контролю несудовими, спеціально створеними органами).
- Релігійний конституційний контроль (існує в мусульманських країнах).

На сучасному етапі в переважній більшості зарубіжних країн конституційний контроль базується на «американській» та «австрійській моделі». [2, с.195]

Взагалі вперше конституційний контроль виник у США на основі доктрини судового прецеденту. Прецедент, створений у результаті розгляду справи Мербері проти Медісона 1803 року, започаткував судовий конституційний контроль у США. Тривалий час ця модель була єдиною та має низку своїх особливостей, які вирізняють її з-поміж інших. Для американської моделі властиво те, що конституційні питання можуть виникати і розглядатися в кримінальних, цивільних, адміністративних справах і в загальному порядку. Наприклад, Конституція США (ст. III, розд.2) передбачає поширення судової влади на всі справи, які виникають на основі цієї конституції, законів Сполучених Штатів і договорів, укладених від імені США. Існує два різновиди американської моделі- централізований, який існує в таких країнах, як Австралія, Індія, Канада, Мальта, де конституційний контроль можуть здійснювати тільки верховні суди в порядку особливої процедури. Децентралізований вид існує в США, Аргентина, Норвегія, Японія, де контроль можуть здійснювати всі суди загальної юрисдикції в порядку звичайної судової процедури.

Концепція Європейської моделі конституційного правосуддя була розроблена австрійськими вченими Г.Кельзенем та К.Ейзенманом. Саме вони довели, що гарантія дієвості Конституції повинна базуватися на можливості

безпосереднього анулювання актів, які суперечать їй. Австрійська або іноді її називають німецька модель контролю є тотальною. [3, с.85]

Варто наголосити, що «американська» та «австрійська» моделі відрізняються одна від одної за такими ознаками: у австрійській моделі орган конституційної юрисдикції не входить у судову систему; у австрійській моделі конституційні спори, відокремлені від інших; в американській моделі неконституційний акт суди трактують як такий, що не існує (null and void); в німецькій моделі неконституційний закон припиняє свою дію та виключається із системи чинного законодавства.

Інститут конституційного контролю отримав поширення після Другої світової війни. Його запроваджено в більшості країн Західної Європи, у багатьох нових державах Азії, Африки, Латинської Америки.

Наразі для цього інституту характерна багатоманітність форм, які все дедалі важче віднести до двох основних моделей – американської та австрійської. У свою чергу, простежується тенденція змішаних форм, у яких поєднано риси, характерні для квазісудового та судового контролю у таких країнах, як Бразилія, Греція, Перу, Португалія. У мусульманських країнах для інституту контролю властиво те, що перевірка законів відбувається не лише на відповідність конституції, а й ісламському праву.

Таким чином, інститут конституційного контролю набуває все більше та більше універсальних ознак, що пов'язано з використанням на основі однієї моделі кращих здобутків з урахуванням інших різновидів з урахуванням політичних і правових факторів розвитку держави. Однак кожна з цих моделей повинна забезпечувати головне завдання – захист конституції та законів держави, основних прав та свобод людини й громадянина.

Отже, з метою вироблення більш високого рівня доктрини для розроблення ефективних механізмів удосконалення правових та інших засад функціонування конституційного контролю, а також створення єдиної концепції розуміння ролі та місця цього інституту необхідно більш детальніше

й надалі досліджувати аспекти конституційного контролю в зарубіжних країнах.

Література

1. Хлобыстова К.А. Конституция и модели конституционного контроля / К.А. Хлобыстова // Конституционное и муниципальное право.- 2006.-№2.- С.7-9
  2. Чиркин В.Е. Конституционное право: М.: Зерцало,1998.-448с.
  3. Автономова А.С. Конституционное (государственное) право зарубежных стран: учебник / А.С.Автономова.- М. : ТК Велби; Из-во Проспект, 2005. – 552с.
-

УДК 34

Юридичні науки

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА УКЛАДЕННЯ УГОДИ ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ ТА В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Дуля В. Ю., Савчук М.В.

*студентки Навчально-наукового інституту права
Університет державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Україна*

Калганова О. А.

*к.ю.н, доцент
Університет державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Україна*

Побудова правової держави в Україні можлива тільки за умови комплексного та системного реформування всіх сфер суспільного життя, складовою частиною якого виступає судово-правова реформа [1, с. 88].

Прийняття європейської моделі Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) ввело у правове поле багато цікавих механізмів,

здатних розширити та оновити алгоритм здійснення кримінального провадження. Одним з яких є провадження на підставі угод. Цей інститут – абсолютна новела кримінального процесуального законодавства, що потребує особливої уваги і ретельного дослідження.

Відповідно до статті 468 КПК розрізняють два види угод: 1) угода про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим; 2) угода між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості [2].

Основною метою впровадження глави 35 КПК України було спрощення процедури розгляду певної категорії справ кримінальних проваджень, скорочення строків тримання під вартою та загальних процесуальних строків кримінальних проваджень, а також зменшення навантаження на систему судових та правоохоронних органів України [3, с. 413]. Можливість спрощеного судового розгляду встановлена і в більшості європейських країн, зокрема таких як Німеччина, Італія, Польща, Іспанія, а також інститут «угод про визнання провини» передбачений і в США.

Угода з юридичної точки зору – це юридичний факт, вольова і правомірна дія фізичної або юридичної особи, яка передбачена законом, так і така, що законом не передбачена, але не суперечить йому, спрямована на виникнення, зміну або припинення цивільних прав або обов'язків [4, с. 268]. Термін «винуватість», з точки зору С. І. Паславського, вказує, що в контексті угоди про визнання винуватості він означає, що особа, яка вчинила кримінально-каране діяння, визнає свою вину у вчиненому, тобто визнає свою причетність до чогось негативного [5, с. 263].

Процес укладення прокурором угоди про визнання винуватості складається з трьох етапів: уточнення позицій сторін, складання тексту проекту угоди, внесення відповідних виправлень у текст, роз'яснення прокурором стороні наслідків невиконання угоди; виготовлення остаточного варіанта угоди, ознайомлення підозрюваного (обвинуваченого) з нею; підписання сторонами угоди про визнання винуватості. Сторонами виступають: прокурор, який здійснює процесуальне керівництво відповідним кримінальним провадженням

та підозрюваний (обвинувачений).

Як свідчить статистика, велика кількість справ у зарубіжних країнах вирішується за результатами укладення угод між обвинуваченим та стороною обвинувачення: у США – до 95 %, у Франції – близько 15 %, у Росії – 20 %, у Грузії – 45% [6, с. 8].

На відміну від українського законодавства, витoki інституту угод про визнання винуватості беруть початок в англо-американській системі права. За даними американського юриста Реймонда Моллі у 1839 році у штаті Нью-Йорк 22 % судових вироків у кримінальних справах ухвалювалися на підставі угод про визнання винуватості, а в 1920 році більш ніж 80 % кримінальних справ вирішувалися за допомогою заяв про визнання винуватості [7, с. 626]. Порядок укладення такої угоди регламентований Федеральними правилами кримінального процесу в окружних судах (1997 року) і має назву «plea-bargain» може укладатись як у письмовій, так і в усній формі. Для кожної з них існує спеціальна процедура оформлення, яку здійснює клерк суду (помічник судді) у присутності федерального судді, обвинуваченого, його захисника та обвинувача (прокурора). Результатом виконання процедури укладення угоди про визнання винуватості є наказ суду [8, с. 493].

У кримінальному процесі Іспанії також передбачена спрощена система розгляду кримінальних справ – «conformidad». Особливістю цієї процедури є те, що згода обвинуваченого з пред'явленим обвинуваченням і покаранням, не звільняє суддю від обов'язку здійснити аналіз фактичної бази для висловлення згоди з висунутими обвинуваченнями та дозволяє судді виправдати особу у разі недостатності доказів, незважаючи на згоду з висунутими обвинуваченнями [9, с. 52].

«Паттаджаменто» – спрощений порядок провадження в Італії, що містить елементи інституту угод про визнання винуватості. На відміну від українського законодавства в італійському законодавстві апеляційне оскарження та можливість подати скаргу (заяву) до касаційної інстанції не передбачається, натомість спільним є те, що в законодавствах обох країн відсутні потерпілі

сторони у кримінальному провадженні. Перевагами такої процедури для обвинуваченого є те, що автоматично скорочується покарання на 1/3 незалежно від того, чи має покарання майновий характер, чи пов'язане з позбавленням волі [9, с. 194-195;].

Таким чином, у КПК України доцільно передбачити обов'язок суду з'ясувати всі обставини кримінального провадження з моменту ініціювання укладання угоди до її фактичного підписання, ставлення обвинуваченого до доказів, що знаходяться в матеріалах провадженнях, тощо.

У судовій практиці нашої країни, яка складається на сьогодні, у більшості випадків укладення угод про визнання винуватості підсудним призначаються мінімальні покарання. Непоодинокими є випадки заміни передбачених санкціями видів покарань на менш тяжкі на підставі ст. 69 Кримінального кодексу України (наприклад, заміна передбаченого санкцією позбавлення волі на штраф). Прикладом може слугувати вирок Солом'янського районного суду місті Києва від 10 січня 2013 року була затверджена угода про визнання винуватості, в якій за привласнення військового майна було призначене покарання у вигляді штрафу в розмірі сімнадцять тисяч гривень, хоча санкція статті (ч. 2 ст. 410 КК України) передбачає покарання у вигляді позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років [10].

О.В. Мухін та А.О. Штанько наголошують, що сутність цього інституту кримінального процесу, з одного боку, полягає у пом'якшенні покарання обвинуваченого, а з другого, – в забезпеченні процесуальної економії та економії ресурсів кримінального правосуддя [11, с. 50]. Також, угода про визнання вини має ще низку позитивних аспектів, а саме: можливість швидко вирішувати кримінальні справи; обвинувачений визнає свою провину і проявляє бажання нести відповідальність за власну поведінку; запобігання шкідливому впливу на обвинуваченого усіх негативних психологічних впливів з боку судової системи; застосування альтернативного покарання або його зниження.

Отже, як висновок, варто відмітити, що започаткування такого інституту

є важливою умовою збереження ефективного функціонування судової системи в Україні. Однак, враховуючи незначний період дії такого інституту потрібно відзначити його позитивний вплив на вітчизняне кримінальне судочинство в частині забезпечення завдань кримінального провадження. Проте, цей інститут, окрім позитивних зрушень, має і негативні прояви, що проявляються перш за все у відсутності чіткої правової регламентації такого порядку, що є прогалиною у законодавстві. Також нез'ясованим залишається питання про співвідношення часу, який витрачається на ініціювання та укладення угоди із встановленими законом строками досудового розслідування. Не виключається питання про самообмову обвинуваченого, що може бути наслідком намагання органів кримінального переслідування за будь-яку ціну досягти визнання обвинуваченим своєї вини у вчиненні злочину.

Література

1. Соловей Г.В., Теремецький В.І. Актуальні проблеми реформуванню досудового кримінального провадження. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики: збірник наукових праць: Харків. 2012. С.87–94
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: прийнятий 13 квітня 2012 року // Законодавство України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 16.03.2018).
3. Турман Н.О. Процесуально-правові аспекти інституту угод у кримінальному провадженні: аналіз проблемних питань застосування. Порівняльно-аналітичне право. 2015. №4.С. 412–415.
4. Плахотнік О.В. Угода про визнання винуватості: переваги та недоліки нового кримінального процесуального інституту: Право. 2014. №26. С. 268–271.
5. Паславський С.І. Угода про визнання винуватості: беззастережне визнання чи обов'язок про співпрацю // Право і суспільство. 2014. С. 262–267
6. Серета Г. Особливості угоди про визнання винуватості в кримінальному провадженні. Вісник національної академії прокуратури України: Фахове видання: Проблеми сьогодення: теорія, практика, життя

академії. 2012. № 2. с. 6

7. Бернам Уильям. Правовая система США: Новая юстиция, 2006. с. 1216.

8. Новак Р.В. Кримінальне провадження на підставі угод в Україні. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. Харків. 2015. с. 52

9. Головки Л.В. Альтернативы уголовному переследованию в современном праве: Юридический центр Пресс, 2002. с. 544

10. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/> Мухін В. (дата звернення: 16.03.2018).

11. Штанько А. Інститут угоди про визнання винуватості у кримінальному процесі. Вісник Національної академії прокуратури України, 2013. № 3. С. 46–51.

УДК 346.21

Юридичні науки

ВИДИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМ ПІДПРИЄМСТВ ЯК
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Лукашенко Т. О.,

студентка Навчально-наукового юридичного інституту

Національного авіаційного університету

Науковий керівник:

к. ю. н., доцент кафедри

господарського, повітряного та космічного права

Горбатюк Я. В.

м. Київ, Україна

У зв'язку з тим, що в Україні постійно розвиваються форми власності та підприємства, а також країна вступає до різних світових організацій, тобто виходить на світовий ринок товарів та послуг, перед владою постає питання щодо приведення чинного законодавства України до вимог європейських стандартів, в тому числі і стосовно здійснення підприємницької діяльності.

Відповідно до ч. 1 ст. 62 Господарського кодексу України, підприємство – це самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому Господарським кодексом України та іншими законами [1].

Класифікація організаційно-правових форм підприємств залежить від форм власності, які визначені в Конституції України, та від способів розмежування підприємств окремих форм власності і управління майном [1]. Якщо говорити з юридичної точки зору, то великого значення набуває урахування в законодавстві особливостей правового становища підприємств окремих видів.

На практиці під час створення суб'єктів господарювання користуються Державним класифікатором ДК 002:2004 Класифікація організаційно-правових господарювання, затвердженим Наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання і споживчої політики від 28.05.2004 р. № 97. Даним Державним класифікатором надається визначення організаційно-правової форми господарювання за такими ознаками: правова основа, яка визначає характер відносин між засновниками; режим майнової відповідальності по зобов'язаннях підприємства (організації); порядок створення, реорганізації, ліквідації, управління, розподілу одержаних прибутків, можливі джерела фінансування діяльності тощо. Як бачимо перелік ознак не є вичерпним [2, с. 108].

Відповідно до вказаного Державного класифікатора виділяють такі організаційно-правові форми підприємств:

– фермерське господарство – це форма підприємницької діяльності громадян із створенням юридичної особи, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, займатися її переробкою та

реалізацією з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм для ведення фермерського господарства;

– приватне підприємство – це підприємство, яке діє на основі приватної власності одного або кількох громадян, іноземців, осіб без громадянства та їх праці чи з використанням найманої праці [3].

Існує такий вид підприємства як «державне», тобто підприємство, що діє на основі державної власності. До державних підприємств належать також:

– державне унітарне підприємство, яке утворюється компетентним органом державної влади в розпорядчому порядку на базі відокремленої частини державної власності, як правило, без поділу її на частки, і входить до сфери його управління;

– державне комерційне підприємство – суб'єкт підприємницької діяльності, діє на основі статуту на принципах підприємництва і несе відповідальність за наслідки своєї діяльності усім належним йому на праві господарського відання майном;

– казенне підприємство – це підприємство, створене за рішенням Кабінету Міністрів України. У рішенні про створення казенного підприємства визначаються обсяг і характер основної діяльності підприємства, а також орган, до сфери управління якого входить підприємство, що створюється [3].

Ще однією організаційно-правовою формою підприємства є «комунальне унітарне підприємство», тобто підприємство, утворене компетентним органом місцевого самоврядування в розпорядчому порядку на базі відокремленої частини комунальної власності і входить до сфери його управління.

Також відокремлюють такі організаційно-правові форми підприємств:

1) дочірнє підприємство - підприємство, єдиним засновником якого є інше підприємство;

2) іноземне підприємство - унітарне або корпоративне підприємство, створене за законодавством України, що діє виключно на основі власності іноземців або іноземних юридичних осіб;

3) підприємство об'єднання громадян (релігійної організації, профспілки) - унітарне підприємство, засноване на власності об'єднання громадян, релігійної організації або профспілки для здійснення господарської діяльності з метою виконання їх статутних завдань;

4) підприємство споживчої кооперації – унітарне або корпоративне підприємство, утворене споживчим товариством або спілкою споживчих товариств з метою здійснення статутних цілей цих товариств, спілок;

5) орендне підприємство – підприємство, створене орендарем на основі оренди цілісного майнового комплексу існуючого державного або комунального підприємства чи майнового комплексу виробничого структурного підрозділу з метою здійснення підприємницької діяльності;

б) індивідуальне підприємство – підприємство, засноване на особистій власності фізичної особи та виключно її праці;

7) сімейне підприємство – підприємство, засноване на власності та праці громадян України - членів однієї сім'ї, які проживають разом;

8) спільне підприємство – підприємство, засноване на базі об'єднання майна різних власників [3].

Дослідивши дане питання можна зробити такі висновки. Організаційно-правова форма становить свого роду основу, на підставі якої здійснюється господарська діяльність суб'єкту господарювання. Для ефективного ведення господарської діяльності, важливо визначитися із вибором своєї організаційно-правової форми оскільки від такого вибору залежить порядок створення, функціонування підприємства. На нашу думку, закріплення в законодавстві видів організаційно-правових норм надає визначеності у виборі суб'єктами господарювання форм здійснення своєї діяльності, що сприятиме укріпленню правопорядку у сфері господарювання.

Література:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.

2. Коваль І.Ф. Щодо застосування поняття «Організаційно-правова форма» в Господарському кодексі України / І.Ф. Коваль, Н.В. Щербакова // Форум права. –2015. – № 3. – С. 107-112 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/%D0%AF%D0%BD%D0%B0/Downloads/FP_index.htm_2015_3_21.pdf

3. Про затвердження національних стандартів України, державних класифікаторів України, національних змін до наказу Держспоживстандарту України від 31 березня 2004 р. № 59 та скасування нормативних документів: Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.05.2004 р. № 97 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.8682.0>

УДК 342

Юридичні науки

СТРАТЕГІЯ ГАЛУЗЕВОЇ ЗАОНОТВОРЧОСТІ З ПИТАНЬ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ

Паливода Т.В.,

головний спеціаліст - юрисконсульт

відділу правової роботи управління правового забезпечення

Міністерство культури України

м. Київ, Україна

В Україні, з метою створення європейських стандартів демократії, тобто відповідальності за прийняті рішення, вчинки, слова та дії, необхідний фундамент з чітких, зрозумілих, недвозначних нормативно-правових актів в тому числі у галузі культури. Відповідно, пропонуємо власну розробку узагальненої моделі стратегії галузевої законотворчості з питань культури в Україні, що складається із таких етапів:

Етап 1. Аналізування чинників впливу на галузеву законотворчість.

Так до чинників впливу варто проаналізувати такі чинники:

безпека в державі;

політична неупередженість;
правова культура у суспільстві;
виробнича потужність вітчизняних промислових і сільськогосподарських підприємств;
інтелектуальний потенціал в державі;
демографічна ситуація в державі;
рівень освіти та охорони здоров'я в державі;
відносини «наука – бізнес - державна служба – громадськість»;
рівень забезпеченості інформаційними системами;
та інші.

Етап 2. Планування процесу галузевої законотворчості.

По-перше, процес планування полягає у виявленні правових колізій та систематизації законодавства. Зокрема, в галузі культури: театральна справа, кіноіндустрія, бібліотечна справа, охорона культурної спадщини (заповідники, історичні пам'ятки України, як в межах України так і за кордоном тощо), нематеріальна культурна спадщина (вишивка, пісні, танці, петриківський розпис тощо) та інші.

По-друге, варто чітко виділити короткостроковий план та довгостроковий план розробки необхідних нормативно-правових актів. Від чіткого плану розробки нормативно-правових актів залежить якість результату як у відповідній галузі так і в державі в цілому.

Етап 3. Організування галузевої законотворчості.

Так, по-перше, важливе значення в галузевій законотворчості є налагодження відносин ланцюга «наука – бізнес - державна служба – громадськість»;

По-друге, визначення професійних відповідальних осіб за нормотворчість відповідного нормативно-правового акта.

Етап 4. Мотивування та стимулювання процесу галузевої законотворчості.

Мотивування і стимулювання процесу законотворчості пропонуємо застосовувати у вигляді тільки матеріальних і нематеріальних заохочень (премія, надбавка, додаткові дні відпустки тощо).

Етап 5. Контролювання галузевої законотворчості.

Процес контролювання повинен бути прозорим для громадськості та покладатись на всіх відповідальних осіб за законотворчість.

Етап 6. Регулювання галузевої законотворчості.

Регулювання галузевої законотворчості є постійнодіючим процесом. Від застосування на кожному етапі процесу законотворчості також залежить якість розробки, прийняття та практичного застосування нормативно-правового акта.

Варто зазначити, що у процесі законотворчості: необхідне дотримання основних загальнолюдських цінностей віри, надії, любові, патріотизму.

Також, для обговорення із зацікавленими сторонами необхідні документи, які у європейських державах діють у форматі зеленої і білої книги, а у Великій Британії збірки критичних зауважень – сірої книги.

Так, завданням зеленої книги є відкрите, прозоре, доступне обговорення чітко окреслених проблем у певній галузі (наприклад в галузі культури) із зацікавленими сторонами. У результаті консультацій, обговорень зелена книга, як свідчить досвід європейських держав, стає основою концепції нормативно-правових актів України у відповідній галузі.

Як засвідчує досвід, біла книга – це документ у якому вже міститься варіант рішення, прийнятний одночасно для всіх зацікавлених сторін у суспільстві. Пропозиції, викладені у білій книзі, повинні перетворитися на політичне рішення, що виноситься на розгляд уряду держави у вигляді проектів нормативно-правових актів.

Пропонуємо узагальнену структуру білої книги для сфери культури:

резюме

вступ

постановка проблеми

проекти рішень

ВИСНОВКИ

ДОДАТКИ

Отже, відзначаємо про доцільність, актуальність вивчення питання процесу законотворчості юристами, науковцями, психологами, науковцями для створення чіткого і налагодженого механізму без можливості негативного впливу.

УДК 34:343.1

Юридичні науки

ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИМОГ ДО ПРИСЯЖНОГО

Перун С.В.,

викладач юридичних дисциплін,

Полтавський кооперативний коледж Полтавської облспоживспілки

м. Полтава, Україна

Частина 4 статті 124 Конституції України наголошує, що народ безпосередньо бере участь у здійсненні правосуддя через присяжних [1].

Кримінальний процесуальний кодекс України передбачає, що судовий розгляд судом присяжних можливий лише у випадку, коли особі обвинуваченій загрожує довічне позбавлення волі [2]. Відповідно до Закону України «Про судоустрій та статус суддів» від 02.06.2016 (далі-Закон), присяжним є особа, яка у випадках, визначених процесуальним законом, та за її згодою вирішує справи у складі суду разом із суддею або залучається до здійснення правосуддя [3]. Частина 1 статті 65 Закону передбачає вимоги до присяжного, а саме присяжним може бути громадянин України, який досяг тридцятирічного віку і постійно проживає на території, на яку поширюється юрисдикція відповідного окружного суду, якщо інше не визначено законом. В цілому зазначені критерії відповідають світовому досвіду, однак вказана норма заслуговує на увагу, в частині відсутності у присяжного юридичної освіти. З приводу чого, виникає питання, чи може особа брати участь у здійсненні правосуддя, яка

некомпетентна у галузі юриспруденції? Так, проаналізуємо законодавчо закріплене право присяжного, яке передбачено Кримінальним процесуальним кодексом України, а саме присяжний має право брати участь у дослідженні всіх відомостей та доказів у судовому засіданні (частина 1 статті 386 КПК України). Необхідно звернути увагу, що використовуючи вказане право в подальшому надасть можливість присяжному усвідомити весь обсяг доказової бази, та надалі для прийняття відповідного процесуального рішення здійснити оцінку доказів. Таким чином, дослідження доказів присяжними не повинно здійснюватись формально, оскільки згідно чинного законодавства присяжний вирішує справи у складі суду разом із суддею, тобто дорівнюється судді під судового розгляду. Частиною 1 статті 391 КПК України передбачено, що нарадою суду присяжних керує головуючий, який послідовно ставить на обговорення питання, передбачені статтею 368 КПК України, проводить відкрите голосування і веде підрахунок голосів.

Відповідно до статті 368 КПК України, головуючий ставить на обговорення такі питання: 1) чи мало місце діяння, у вчиненні якого обвинувачується особа; 2) чи містить це діяння склад кримінального правопорушення і якою статтею закону України про кримінальну відповідальність він передбачений; 3) чи винен обвинувачений у вчиненні цього кримінального правопорушення; 4) чи підлягає обвинувачений покаранню за вчинене ним кримінальне правопорушення; 5) чи є обставини, що обтяжують або пом'якшують покарання обвинуваченого, і які саме; 6) яка міра покарання має бути призначена обвинуваченому і чи повинен він її відбувати, які обов'язки слід покласти на особу в разі її звільнення від відбuvання покарання з випробуванням; 7) чи підлягає задоволенню пред'явленій цивільний позов і, якщо так, на чю користь, в якому розмірі та в якому порядку; 7– 1) чи є підстави для застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру; 8) чи вчинив обвинувачений кримінальне правопорушення у стані обмеженої осудності; 9) чи є підстави для застосування до обвинуваченого, який вчинив кримінальне правопорушення у стані

обмеженої осудності, примусового заходу медичного характеру, передбаченого частиною другою статті 94 Кримінального кодексу України; 10) чи слід у випадках, передбачених статтею 96 Кримінального кодексу України, застосувати до обвинуваченого примусове лікування; 11) чи необхідно призначити неповнолітньому громадського вихователя; 12) що належить вчинити з майном, на яке накладено арешт, речовими доказами і документами; 13) на кого мають бути покладені процесуальні витрати і в якому розмірі; 14) як вчинити із заходами забезпечення кримінального провадження. Ухвалюючи вирок суд приймає до відома досудову доповідь з інформацією про соціально-психологічну характеристику обвинуваченого.

Тобто знову виникають питання, чи зможуть присяжні, які не мають юридичної освіти відповісти на питання, що вирішуються судом при ухваленні вироку та чи зможуть останні надати належну оцінку доказам?

Так, згідно чинного законодавства суд за внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінює кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення. Слід вказати, що ключовим є «керуючись законом», що повністю відповідає основній zasadі кримінального провадження – законності, тобто для прийняття рішення не достатньо внутрішнього переконання. В першу чергу необхідно неухильно дотримуватись вимог законодавства.

Тому слід погодитись, що правотворчому органу доцільно законодавчо закріпити вимогу щодо наявності у присяжного хоча б базової юридичної освіти, що в подальшому вплине на високий рівень виконання завдань кримінального провадження та забезпечення справедливого судового розгляду справ.

В результаті вдосконалення інституту суду присяжних, система судочинства в Україні буде мати високий та зразковий рівень.

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/9вр> .
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402 – VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.

УДК 657

Юридині науки

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВБИВСТВА МАТЕР'Ю СВОЄЇ НОВОНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ

Пономаренко Н. С.,

студентка III курсу

Полтавський юридичний коледж

Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого

м. Полтава, Україна

Умисні посягання на життя визнавалися одними із найбільш тяжких злочинів. Будь-яке умисне вбивство має винятково високий ступінь суспільної небезпеки. Останнім часом в Україні спостерігається стабільне зростання кількості злочинів, що вчинюються проти дітей. Порівняно з іншими жертвами злочинів найменші можливості захисту своїх прав і недоторканності мають саме діти. Адже дитина, як зазначається у ратифікованій Україною Конвенції про права дитини, внаслідок її фізичної і розумової незрілості потребує спеціальної охорони і піклування. Конституція України також закріплює, що

людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю.

Умисне вбивство є найбільш суспільно небезпечним протиправним винним діянням, передбаченим Кримінальним кодексом України (далі – КК). Такий злочин завжди викликає резонанс у суспільстві, особливо, якщо мова йде про вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини [1]. Для кваліфікації діяння за ст. 117 КК замало наявності обов'язкових елементів складу злочину. Дуже важливою в даному відношенні є факультативна ознака, час вчинення злочину – «під час пологів» або «одразу після пологів», що і є проблемним для кваліфікації даного вбивства за ст. 117 КК.

Початок людського життя є дискусійним у науці кримінального права і протягом великого проміжку часу досліджувалося такими вченими: І. В. Хохлова, А. В. Байлов, Є. М. Товмазова, Т. А. Павленко, В. Набоков, А. Н. Красиков, О. В. Шевченко, Л. Остапенко та ін. Зокрема, ще на початку ХХ ст. російський юрист В. Набоков зазначав, що моментом народження слід вважати початок пологів, але при цьому дослідник не трактує його як фізіологічний початок (наприклад, поява болю), а наголошує на моменті появи будь-якої частини тіла дитини назовні. Саме відтоді поняття плоду змінюється поняттям людини [5, с. 128].

Необхідно виокремити той факт, що у постанові Пленуму Верховного Суду «Про судову практику в справах про злочини проти життя і здоров'я особи» від 7 лютого 2003 р. № 2 відсутнє тлумачення часових проміжків часу, а саме «під час пологів» або «одразу після пологів», вказана постанова дає лише коротке роз'яснення з цього приводу: «вчинення цих дій через деякий час після пологів за відсутності кваліфікуючих ознак, передбачених ч. 2 ст. 115, тягне відповідальність за ч. 1 зазначеної статті» [2]. Тобто Пленум не визначив коли саме закінчується часовий проміжок «одразу після пологів».

Слушною є позиція А. В. Байлова, про те, що момент появи будь-якої частини тіла дитини з утроби матері, коли з'являється об'єктивна можливість впливу на тіло дитини, є початковим моментом життя в кримінально-правовому

розумінні. Така точка зору є найбільш обґрунтованою та доцільною, тому під терміном «під час пологів» слід розуміти час, коли вже будь-яка частина тіла дитини з'явилася назовні, що дає можливість впливати на неї механічно [3]. Але згідно з Інструкцією з визначення критеріїв перинатального періоду, живонародженості та мертвонародженості від 19.02.1996 р., новонародженим є живонароджена дитина, яка народилася або вилучена з організму матері після повного 22-го тижня вагітності [5]. Тому, ми більше схилиємося до думки А. М. Красикова, що початковим моментом життя людини є момент, коли констатується повне вигнання або вилучення плоду з організму вагітної, тобто коли він відокремився від утроби матері, за винятком пуповини, яка не перерізана, і має дихання або серцебиття, спостерігаються пульсація пуповини або довільні рухи мускулатури [3, с. 45].

Якщо розглядати термін «одразу після пологів», то з приводу цього також існує доволі багато різних, а інколи зовсім протилежних поглядів. Ряд акушерів встановлюють доволі чіткі проміжки часу (О. М. Попов – від 2 до 4 годин після відокремлення посліду; Е. К. Айламазян зазначає, що післяпологовий період починається від моменту народження плаценти і триває 6 – 8 тижнів). З думкою О. М. Попова важко погодитись, адже ранній післяпологовий період може проходити з ускладненнями, так як переважна кількість дітовбивств вчиняється після пологів, які відбуваються поза медичним закладом та без будь-якої допомоги з боку інших осіб. Отже, такий період може тривати довше ніж 2 – 4 години [4, с. 174].

В зв'язку з цим, на нашу думку, найбільш прийнятною є позиція С. Бородіна, який заперечує будь-який визначений заздалегідь строк і вважає, що період «одразу після пологів» завершується з моменту, коли мати почала кормити дитину [4, с. 174].

Таким чином, можна говорити про те, що важливою ознакою для кваліфікації злочину за ст. 117 КК України є вирішення питання про початок людського життя. Періодом «під час пологів» слід вважати період, коли будь-яка частина тіла людини з'явилася назовні, що дає можливість впливати на неї

механічно. Період «одразу після пологів» обмежений невеликим проміжком часу, який завершується до початку кормління дитини.

Література:

1. Кримінальний кодекс України (зі змінами та доповненнями станом на 15 жовтня 2013 р.). – Х.: Одісей, 2013. – 232 с.
  2. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи: постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 // Вісник Верховного Суду України. – 2003. – № 1. – С. 37 – 41.
  3. Байлов А. В. Актуальні питання кримінальної відповідальності за умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини / А. В. Байлов, Е. С. Ліщина // Міжнародний науковий журнал. – 2015. – Вип. 1 – С. 41 – 46.
  4. Бородин С. В. Преступления против жизни. – М., 1999. – С. 174.
  5. Про затвердження Інструкції з визначення критеріїв перинатального періоду, живонародженості та мертвонародженості, Порядку реєстрації живонароджених і мертвонароджених: наказ М-ва охорони здоров'я України від 29 берез. 2006 р. № 179 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0427-06>.
-

УДК 34:342.9

Юридичні науки

ЗРАЗКОВА СПРАВА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Северенчук Т.М.,

викладач юридичних дисциплін,

Полтавський кооперативний коледж

Полтавської облспоживспілки

м. Полтава, Україна

Процесуальна реформа запровадила новий для адміністративного судочинства інститут — зразкові справи. За задумом авторів, зазначена процедура зменшить навантаження на суддів, забезпечить єдність

правозастосовної практики та сприятиме швидкому розгляду значної кількості однотипних справ.

Зразкова адміністративна справа - типова адміністративна справа, прийнята до провадження Верховним Судом як судом першої інстанції для постановлення зразкового рішення [1].

У ст. 290 Кодексу України про адміністративне судочинство встановлено: якщо у провадженні одного або декількох адміністративних судів перебувають типові адміністративні справи, кількість яких визначає доцільність ухвалення зразкового рішення, суд, який розглядає одну чи більше таких справ, може звернутися до Верховного Суду з поданням про розгляд однієї з них Верховним Судом як судом першої інстанції.

Така можливість передбачена лише в адміністративному судочинстві. Зрозуміло, що саме в адмінсудах перебуває велика кількість типових справ, коли:

- відповідачем є один і той самий суб'єкт владних повноважень (його відокремлені структурні підрозділи);
- спір виник з аналогічних підстав;
- спірні правовідносини регулюються одними нормами права;
- позивачами заявлено аналогічні вимоги.

У поданні про розгляд справи Верховним Судом як зразкової зазначаються підстави, з яких суд, що надає подання, вважає, що справа має бути розглянута Верховним Судом як зразкова, в тому числі посилення на типові справи. До подання додаються матеріали справи.

Для вирішення питання про відкриття провадження у зразковій справі Верховний Суд може витребувати з відповідного суду (судів) матеріали типових справ.

Вирішення питання про відкриття провадження у зразковій справі, відмову у відкритті провадження у зразковій справі, розгляд зразкової справи здійснюється колегією суддів Верховного Суду у складі не менше п'яти суддів, визначених відповідно до вимог цього Кодексу.

Питання про відкриття провадження у зразковій справі вирішується протягом 10 днів з дня надходження до Верховного Суду матеріалів, зазначених у частині другій цієї статті [1].

В останні роки адмінсуди суттєво завантажені слуханням типових справ. Це істотно впливає на якість судочинства та строки розгляду. Тому запровадження інституту зразкової справи спрямоване передусім на зменшення навантаження на суддів. Адже останні наділені правом зупинити провадження в типовій справі в разі відкриття провадження ВС.

За інформацією офіційного сайту ОАСК, середньомісячне навантаження на суддю тут становить понад 100 справ і матеріалів. Натомість по Україні цей показник трохи перевищує 40 [3].

Тому сподівання адмінсудів на зменшення навантаження у зв'язку із запровадженням нового інституту є досить обґрунтованими.

Крім того, часто виникають ситуації, коли в однотипних справах неоднаково застосовуються норми матеріального права та, як результат, ухвалюються протилежні рішення. Така ситуація може спостерігатися в судах усіх інстанцій, що призводить до відсутності єдності практики, великої кількості скасованих рішень та, як наслідок, незабезпечення захисту прав позивачів у таких справах.

Верховний Суд вирішує зразкові справи за правилами спрощеного позовного провадження з урахуванням особливостей, визначених цією статтею.

Верховний Суд відмовляє у відкритті провадження у зразковій справі, якщо подання не відповідає вимогам частини першої та (або) другої цієї статті, зокрема через значні розбіжності у їх фактичних обставинах, які унеможливають прийняття для них зразкового рішення.

Ухвала про відкриття Верховним Судом провадження у зразковій справі публікується на офіційному веб-порталі судової влади України, а також в одному із загальнодержавних друкованих засобів масової інформації не пізніше ніж за десять днів до дати судового засідання для розгляду зразкової справи [1].

Водночас у КАС введено положення щодо обов'язковості правових висновків ВС, викладених у рішенні за результатами розгляду зразкової справи. Саме це положення й покликане забезпечити єдність правозастосовної практики. Проте — лише в типових справах. Прикметно, що чинна редакція КАС уже не дозволяє відступити від правових висновків ВС, як було раніше стосовно висновків ВСУ й чим часто послуговувалися суди нижчих інстанцій.

5 лютого цього року Суд ухвалив перше «зразкове» рішення (справа №820/6514/17) щодо перерахунку виплат пенсіонерам органів внутрішніх справ з огляду на види грошового забезпечення (надбавки, доплати, підвищення) та премії в розмірах, установлених законодавством для поліцейських. ВС із посиланням на практику Європейського суду з прав людини наголосив, що нарікання Пенсійного фонду на відсутність коштів для проведення виплат у передбаченому законодавством розмірі порушує право мирно володіти майном, гарантоване ст.1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [2].

Привертає увагу й структура «зразкового» рішення ВС, яка видається досить зрозумілою та зручною для сприйняття й застосування. Суд фактично взяв за основу структуру рішення ЄСПЛ і адаптував її під національні стандарти правозастосування, виділяючи такі підрозділи, як-от:

- історія справи;
- аргументи учасників;
- обставини, встановлені судом;
- джерела права й акти їх застосування;
- позиція ВС: оцінка аргументів учасників справи;
- висновки;
- ознаки типових справ;
- обставини зразкової справи, які зумовлюють типове застосування норм матеріального права та порядок застосування таких норм;
- обставини, які можуть упливати на інше застосування норм матеріального права, ніж у зразковій справі [3].

Отже, не можна не відзначити перспективності запровадження такого інституту, який все ж має зменшити навантаження на суди першої інстанції, що насамперед і впливає на строки розгляду та якість судочинства. Дійсно, очікування рішення ВС у зразковій справі потребуватиме певного часу, проте це не позначиться на строках розгляду через можливість їх зупинення та допоможе після прийняття такого рішення швидко розглянути сотні типових справ.

Література:

1. Кодекс про адміністративне судочинство: за станом на 07.01.2018 р. // ВВР, 2005, № 35-36, № 37, ст.446
2. Про перерахунок та виплату пенсій. Рішення ВСУ від 15.02.2018 р. №820/6514/17, Пз/9901/8/18ВСУ.
3. Григор'єв І. Зразкова справа розвантажить суди і прискорить процес / Іван Григор'єв // ЗАКОН І БІЗНЕС. – 2017. – № 42.

УДК 347

Юридичні науки

ОБ'ЄКТИ СПІЛЬНОЇ СУМІСНОЇ ВЛАСНОСТІ ПОДРУЖЖЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Сидоров В.С.

Студент юридичного факультету

Київський університет права НАН України

М. Київ, Україна

На сьогоднішній день визначення об'єктів права спільної сумісної власності подружжя є однією з найважливіших категорій в сімейному праві України, без розкриття сутності та природи якої досить складно зрозуміти особливості реалізації права спільної сумісної власності подружжя взагалі. Актуальність даної теми акцентується на необхідності оцінки ефективності

існуючого законодавчого базису, що використовується для регулювання відносин, учасником яких є подружжя відповідно до положень СК України.

Серед вітчизняних науковців, які досліджували дану правову категорію були наступні: Булеца С.Б., Іванов Ю.Ф., Ієвіня О.В., Безсмертна Н.В., Жилінкова І., Фолошня Д. І., Ясинок М.М. тощо.

Згідно ст. 61 Сімейного кодексу України, об'єктом спільної сумісної власності подружжя може бути будь-яке майно, за винятком виключеного з цивільного обороту. [1]

Так, спільною сумісною власністю подружжя, зокрема, можуть бути: квартири, будівлі й садові будинки; земельні ділянки та насадження на них, продуктивна і робоча худоба, засоби виробництва, транспортні засоби; грошові кошти, акції та інші цінні папери, паенакопичення в житлово-будівельному, дачно-будівельному, гаражно-будівельному кооперативі; грошові суми та майно, належні подружжю за іншими зобов'язальними правовідносинами тощо.

Не може бути об'єктом спільної сумісної власності подружжя майно, виключене з цивільного обороту. Так, наприклад, Постанова Верховної Ради України від 17 червня 1992 р. «Про право власності на окремі види майна» визначає перелік майна, що не може перебувати у власності громадян:

1. Зброя, боєприпаси (крім мисливської і пневматичної зброї, зазначеної в додатку N 2, і боєприпасів до неї, а також спортивної зброї і боєприпасів до неї, що придбаваються громадськими об'єднаннями з дозволу органів внутрішніх справ), бойова і спеціальна військова техніка, ракетно-космічні комплекси.

2. Вибухові речовини й засоби вибуху. Всі види ракетного палива, а також спеціальні матеріали та обладнання для його виробництва.

3. Бойові отруйні речовини.

4. Наркотичні, психотропні, сильнодіючі отруйні лікарські засоби (за винятком отримуваних громадянами за призначенням лікаря).
5. Протиградові установки.
6. Державні еталони одиниць фізичних величин.
7. Спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації.
8. Електрошокові пристрої та спеціальні засоби, що застосовуються правоохоронними органами, крім газових пістолетів і револьверів та патронів до них, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії.[2]

Також ст. 61 Сімейного кодексу України конкретизує, що до спільної сумісної власності належить заробітна плата, пенсія, стипендія, інші доходи, одержані одним із подружжя. Якщо одним із подружжя укладено договір в інтересах сім'ї, то гроші, інше майно, в тому числі гонорар, виграш, які були одержані за цим договором, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.[1]

Законодавець відносить до спільної сумісної власності подружжя речі для професійних занять (музичні інструменти, оргтехніка, лікарське обладнання тощо), придбані за час шлюбу для одного з подружжя. У той же час, в разі поділу спільного майна, речі для професійних занять присуджуються тому з подружжя, кому вони необхідні для здійснення професійної діяльності, а інший отримує рівноцінну річ або грошову компенсацію.[3, с.86]

Разом з тим, Безсмертна Н.В. звертає увагу на те, що незалежно від наявності шлюбу, кожен з подружжя може мати майно, яке належить на праві власності йому особисто. Сімейний кодекс таке майно називає особистою приватною власністю подружжя.[4, с.135] У літературі цей термін визначають невдалим, оскільки в даному випадку Кодекс суперечить Конституції України, яка, як відомо, не закріплює такого поняття як особиста приватна власність.[5,

с.2] Сімейний кодекс визначає, яке майно є роздільним і може належати кожному з подружжя:

- 1) Майно, набуте одним із подружжя до шлюбу;
- 2) Майно, набуте одним із подружжя за час шлюбу, але на підставі договору дарування або в порядку спадкування;
- 3) Майно, набуте одним із подружжя за час шлюбу, але за кошти, які належали такому подружжю особисто;
- 4) житло, набуте нею, ним за час шлюбу внаслідок його приватизації відповідно до Закону України "Про приватизацію державного житлового фонду";
- 5) земельна ділянка, набута нею, ним за час шлюбу внаслідок приватизації земельної ділянки, що перебувала у її, його користуванні, або одержана внаслідок приватизації земельних ділянок державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій, або одержана із земель державної і комунальної власності в межах норм безоплатної приватизації, визначених Земельним кодексом України.

Особистою приватною власністю дружини, чоловіка може бути й інше майно визначене ст. 57 Сімейного кодексу.[1]

Сімейний кодекс виділяє ще один вид майна, яке придбане за спільні кошти та кошти, що належали одному з подружжя (ч. 7 ст. 56 СК). Відповідно до норм СК у частці, яка відповідає внеску одного з подружжя, майно належить йому на праві власності, в іншій частці – майно належить подружжю на праві спільної сумісної власності.[6, с.150]

Також слід звернути увагу на ст. 120 Сімейного кодексу яка до роздільного майна відносить майно, нажите кожним з подружжя у випадку встановлення режиму окремого проживання подружжя.

Враховуючи викладене вище, можемо дійти висновків, що варто звернути увагу на протиріччя закладені в Сімейному кодексі України. Так, ст. 60 СК регламентує, що кожна річ придбана за час шлюбу, крім речей індивідуального користування є об'єктом спільної сумісної власності подружжя. В той же час,

як ст. 61 СК до об'єктів спільної сумісної власності відносить будь-які речі, за винятком тих, які виключені з цивільного обороту. Також не вирішеним є питання закріплення особистої власності подружжя на конституційному рівні. Таким чином, пропонується врегулювати норми статей 60 і 61 Сімейного кодексу України, дати повноцінне визначення і вичерпний перелік об'єктів права спільної сумісної власності подружжя, а також доповнити Конституцію України шляхом введення норми, яка буде визначати поняття особистої власності подружжя.

Література:

1. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-14 зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
  2. Постанова Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» №2471-12 редакція від 24.01.1995 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2471-12>
  3. Булеца С.Б., Іванов Ю.Ф., Ієвіня О.В., та ін. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України. Судова практика з питань сімейних стосунків. Станом на 03.09.2014 р. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2014 р.
  4. Безсмертна Н.В. Сучасні проблеми цивільного права: збірник наукових праць. Київ: ВГЛ «Обрії». 2009 р.
  5. Жилінкова І. Правовий режим нерухомого роздільного майна подружжя. Вид-во Нотаріат – 2004
  6. Фолошня Д. І. Виникнення права спільної сумісної власності подружжя за законодавством України / Д. І. Фолошня // Часопис цивілістики. 2015. Вип. 18. С. 149-152.
-

ДИЛЕМА ПРАВОРОЗУМІННЯ МНОЖИННОСТІ ЗЛОЧИНІВ ТА ЇЇ ВИДІВ

Цезар А.Р.

студентка навчально-наукового юридичного інституту

Національний авіаційний університет

м. Київ, Україна

Множинність злочинів як складова вчення про злочин є актуальним напрямом наукових досліджень у галузі науки кримінального права. Під множинністю злочинів розуміють різновид суспільно небезпечної поведінки, яка полягає у вчиненні особою двох і більше злочинів, кожний з яких зберігає своє самостійне кримінально-правове значення (наявні окремі склади злочинів) і в тій чи іншій мірі впливає на зміст та обсяг сукупної кримінальної відповідальності. В основі множинності завжди знаходяться одиничні злочини, вчинені однією і тією ж особою, незалежно від того, вчинені вони нею самостійно чи ні, одночасно чи неодноразово та чи є закінченими.

Внаслідок реформування українського кримінального законодавства в Кримінальному Кодексі України 2001 року інститут множинності злочинів вперше знайшов своє законодавче закріплення. До цього часу, в КК УРСР (України) 1922, 1927, 1960 років не тільки не використовувалась правова категорія «множинність», але також не було норм, які б визначали види множинності та вказували на її правові наслідки. У чинному Кримінальному кодексі України 2001 р. так само немає визначення поняття «множинність злочинів», однак інститут множинності злочинів отримав в ньому достатньо повну правову регламентацію і наразі складається із комплексу норм. Одні з цих норм знаходяться у Розділі VII Загальної частини КК України (статті 32-35 КК), який називається «Повторність, сукупність та рецидив злочинів». Інші норми містяться в Розділі XI Загальної частини (статті 70-72 КК) та регулюють особливості призначення покарання за окремі види множинності

злочинів. Крім того, низка норм, які передбачені в Особливій частині КК і встановлюють відповідальність за вчинення певних злочинів за наявності окремих видів множинності (наприклад, повторності чи рецидиву), також, на наш погляд, належать до інституту множинності [1].

У науці кримінального права питанням, пов'язаним із з'ясуванням кримінально-правового змісту типових проявів (форм) множинності злочинів, завжди приділялася увага. Ця проблема займала чільне місце в дослідженнях Г.І. Солнцева, В.Д. Малкова, Т.Е. Карасєва, А.В. Наумова, В.Н. Кудрявцева, Ю.О. Красикова, П.П. Андрушка, С.Д. Шапченка, В.О. Навроцького та інших відомих вчених. Деякі питання множинності злочинів були предметом поглибленого наукового аналізу в працях українських вчених: О.К. Маріна, О.В. Ільїної, О.О. Дудорова, М.П. Короленка, Т.Д. Лисько, О.А. Чумакова, О.В. Нагорнюк та інших.

Питання про види множинності завжди було дискусійним в науці кримінального права. Це пояснюється тим, що множинність не є однорідним соціально-правовим явищем і складається із різноманітних сполучень одиничних злочинів. Ось чому, розглядаючи види множинності, науковці приходили до різних висновків у визначенні обсягу кожного поняття та встановленні співвідношення між ними.

Різнманіття законодавчої термінології для позначення окремих випадків вчинення декількох злочинів призвело до активних дискусій в науці кримінального права щодо виділення видів множинності.

Першим, хто визначив види «неоднократної преступной деятельности», був В. В. Єсіпов, який диференціював її на рецидив, сукупність і кумуляцію (під кумуляцією розумівся по суті пенітенціарний рецидив злочинів).

В.М. Кудрявцев формами множинності злочинів називав сукупність злочинів (ідеальну і реальну), неоднократність і рецидив [2, с. 105].

Р.Р. Галіакбаров, М. А. Єфімов і Є.А. Фролов виділяли дві форми множинності злочинів: повторність злочинних діянь і сукупність злочинів [3, с. 4]. Ю.М. Юшков розглядав три її види: повторність, сукупність злочинів та їх

фактичну множинність. Щодо останнього виду він мав на увазі випадки неодноразового вчинення особою злочинів, які не знаходять відображення у кваліфікації вчиненого діяння [4, с. 4].

Дві форми множинності злочинів: повторність і рецидив виділяв П.К. Кривошеїн [5, с. 50]. Так само про дві форми (ідеальну сукупність і повторність) писав і Ю.А. Красиков, однак, в межах повторності він розглядав повторність, передбачену Загальною частиною КК, і повторність, передбачену Особливою частиною КК. На думку Ю.А. Красикова, перша з них враховується в якості обтяжуючої обставини, а також при призначенні покарання за вчинення декількох злочинів чи за декількома вироками. Інша (повторність в Особливій частині КК) враховується при розподілі відповідальності за окремі види злочинів [6, с. 10-11].

В.П. Малков розрізняв два види множинності злочинів: повторність і ідеальну сукупність. При цьому повторність він поділяв на рецидив і фактичну повторність. Пояснюючи свою точку зору, В.П. Малков зазначав, що «в якості підстави розмежування форм множинності ми пропонуємо обирати не юридичний критерій (за однією чи кількома статтями КК кваліфікується вчинене, чи була особа засудженою за раніше вчинений злочин, тощо), а соціальну ознаку – характер поведінки особи при вчиненні двох чи більше злочинів: чи поєднується вчинена нею множинність злочинних діянь з моментом їхнього повторення» [7, с. 25-28].

На нашу думку, кожна із наведених точок зору має право на існування хоча б тому, що ґрунтується на тих чи інших логічних критеріях класифікації множинності на окремі види. Однак, ми вважаємо, що більш правильними є ті класифікації видів множинності, які підставою обирають норми чинного кримінального права, базуються на положеннях КК, тому що саме з цими поняттями кримінальний закон пов'язує відповідні правові наслідки – кваліфікацію злочину, особливості призначення покарання чи звільнення від нього.

Література:

1. Кримінальний Кодекс України від 05.04.2001//Відомості Верховної Ради України. – 2001. – №25-26. – ст. 131.
  2. Кудрявцев В. Н. Общая теория квалификации преступлений / В. Н. Кудрявцев. – Москва, 2000. – 243 с.
  3. Галиакбаров Р. Р. Множественность преступных деяний как институт советского уголовного права // Р. Р. Галиакбаров, М. А. Ефімов, Ф. А. Фролов. // Советская юстиция. – 1967. – С. 5–7.
  4. Юшков Ю. Н. Множественность преступных деяний (вопросы квалификации и назначения наказания) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук / Юшков Ю. Н. – Свердловськ, 1974. – 12 с.
  5. Кривошеїн П. К. Повторность в советском уголовном праве / П. К. Кривошеїн. – Київ, 1990. – 120 с.
  6. Красиков Ю. Л. Множественность преступлений по советскому уголовному праву и установление ее признаков органами внутренних дел / Ю. Л. Красиков. – Москва, 1990. – 98 с.
  7. Малков В. П. Множественность преступлений и ее формы по советскому уголовному праву / В. П. Малков. – Київ, 1989. – 44 с.
-

УДК 346.91

Юридичні науки

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОЇ ПРОЦЕДУРИ РОЗПОРЯДЖЕННЯ
МАЙНОМ БОРЖНИКА У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО

Якубовська М.Я.

студентка групи ЗПМ-16-1

Інститут управління і права

Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого

м. Київ, Україна

Актуальне законодавство України про банкрутство головним чином спрямоване на відновлення платоспроможності боржника та найбільш повне задоволення вимог кредиторів.

Відповідно до положень Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (далі – Закон) процедура розпорядження майном боржника є першою судовою процедурою, що застосовується до боржника. Цю процедуру було запроваджено в законодавство банкрутства у зв'язку з переходом від прокредиторської до продебіторської моделі правового регулювання відносин банкрутства України.

Процедура розпорядження майном вводиться щодо того боржника, який у зв'язку з тяжким фінансовим станом неспроможний виконати свої грошові зобов'язання перед кредиторами. Вона дає можливість збалансувати законні інтереси учасників справи про банкрутство та запобігти зловживанням права як з боку боржника так і кредитора [1].

Проблемам банкрутства, в тому числі питанню особливостей процедури розпорядження майном, були присвячені наукові праці Б.М. Полякова, О.М. Бірюкова, С.В.Міньковського, В.В. Джуня, С.М. Грудницької та інших.

Водночас проведення наукового дослідження особливостей судової процедури розпорядження майном боржника зумовлене неоднорідністю думок науковців з цього приводу.

Так, у розумінні статті 22 Закону процедура розпорядження майном – це система заходів щодо нагляду та контролю за управлінням і розпорядженням майном боржника. Разом з тим ця процедура призначена для визначення наступної оптимальної процедури (санації, мирової угоди чи ліквідації) для задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів.

З огляду на статтю 22 Закону можна дійти висновку, що фактично не встановлюється загальна мета цієї процедури, а тільки визначаються її завдання та певні особливості.

З урахуванням змісту норм Закону можна визначити такі основні особливості процедури розпорядження майном:

1) введення ухвалою господарським судом процедури розпорядження майном боржника за наслідками розгляду заяви про порушення справи про банкрутство, яку мають право подавати як кредитор так і боржник строком на сто п'ятнадцять календарних днів (за вмотивованим клопотанням розпорядника майна, комітету кредиторів або боржника процедура розпорядження майном боржника процедура може бути продовжена господарським судом не більше ніж на два місяці [2].

2) призначення незацікавленої фізичної особи - розпорядника майна, що здійснює контроль та нагляд за управлінням та розпорядженням майном боржника;

3) застосування процедури у загальному порядку в справі про банкрутство, оскільки призначення процедури розпорядження майном залежить від категорії боржника, виду його діяльності та наявності у нього майна. Вона не застосовується у випадках спрощеного порядку банкрутства;

4) виявлення кредиторів та осіб які мають бажання взяти участь у санації боржника, складається і затверджується реєстр грошових вимог кредиторів. Наявність граничного строку щодо вимог кредиторів, які подають заяви з грошовими вимогами до боржника [3];

5) вжиття заходів для захисту майна боржника, адже їхнє невжиття може призвести до того, що процедура банкрутства втратить свій сенс. Такі заходи відбуваються шляхом заборони боржнику укладати без згоди розпорядника майна правочини (договори), зобов'язання боржника передати цінні папери, майно, інші цінності на зберігання третім особам, вчинити чи утриматися від вчинення певних дій або вжити інших заходів для збереження майна боржника у тому числі шляхом позбавлення боржника права розпорядження його нерухомим майном без згоди розпорядника майна або суду, який розглядає справу про банкрутство; накладення арешту на конкретне рухоме майно боржника;

б) запобігання відчуженню активів боржником, зокрема, кредитори не можуть подавати позови про стягнення боргу з боржника в позовному порядку лише в порядку, передбаченому Законом;

7) функціонування органів управління боржника однак з певним обмеженням прав, зокрема, після введення процедури розпорядження майном органи управління боржника не мають права без згоди розпорядника майна приймати рішення щодо: реорганізації та ліквідації боржника; створення юридичних осіб або про участь в інших юридичних особах; створення філій та представництв; виплату дивідендів; проведення боржником емісії цінних паперів; вихід зі складу учасників боржника юридичної особи, придбання в акціонерів раніше випущених акцій боржника;

8) продовження господарської діяльності боржника, зокрема, з виконання робіт, надання послуг та здійснення торгівлі, укладення договорів, які забезпечують цю діяльність, проведення розрахунків зі своїми контрагентами за зобов'язаннями, що виникли після порушення провадження у справі і на які не розповсюджується дія мораторію, виплата працівникам поточної заробітної плати тощо.

9) проведення інвентаризації майна боржника та визначення його вартості;

10) введення мораторію на задоволення вимог кредиторів шляхом зупинення виконання боржником грошових зобов'язань і зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), термін виконання яких настав до дня введення мораторію, і припинення заходів, спрямованих на забезпечення виконання цих зобов'язань та зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), застосованих до дня введення мораторію;

11) проведення аналізу фінансово-господарську діяльність, інвестиційне становище боржника та його становище на товарних ринках, робиться припущення про можливість фінансового оздоровлення суб'єкта господарювання [2];

12) виявлення (за наявності) ознаки фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства;

13) формування представницьких органів кредиторів (збори та комітет кредиторів), наділені правом вирішувати подальшу долю боржника, та проведення загальних зборів кредиторів;

14) розроблення плану санації боржника;

15) прийняття рішення про перехід до інших судових процедур[4].

Завдання процедури розпорядження майном полягає в здійсненні контролю та нагляду за збереженням майна боржника та його ефективним використанням.

Водночас процедура розпорядження майном боржника є підготовчою, що створює передумови для застосування інших судових процедур (санації, мирової угоди чи ліквідації). Разом з тим вона дає шанс відновити платоспроможність та *задовольнити* в повному обсязі або частково вимоги кредиторів.

Отже судова процедура розпорядження майном боржника має свої особливості застосування та визначені завдання, що певним чином відрізняє цю судову процедуру від інших процедур.

Література:

1. Поляков Б.М. Науково-практичний коментар Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.1992 р.№ 2343-ХІІ в редакції закону України від 12 грудня 2011 р. № 4212-VI [Текст] / Б.М. Поляков // Санація та банкрутство. – 2015

2. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 р.№ 2343-ХІІ (зі змінами і доповненнями) // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>

3. Поляков Б.М. Правове регулювання процедури розпорядження майном у справі про банкрутство / Б.М. Поляков // Вісник господарського судочинства. 2002. - № 4. – С.122-132.

4. Міньковський С.В. Розпорядження майном боржника як судова процедура банкрутства/ С.В. Міньковський // Вісник господарського судочинства. 2010. - № 1. – С.187-195.

УДК 8

Юридичні науки

THE INVESTMENTS IN ORGANIC SECTOR IN UKRAINE

Yarko O.V.,

Student of international law faculty

NLU named by Yaroslav Mudryi

Kharkiv city, Ukraine

The organic products market is a promising and prosperous segment of the agricultural market of the developed and developing countries of the world. According to the FiBL statistics, the production of environmentally friendly agricultural products is developing in 179 countries of the world, and the market reached more than 81 billions US dollars in 2015[1].

Pursuant to the Ministry of Agrarian Policy and Food statistics, as of the beginning of 2017, Ukraine ranks 11th among the countries of Europe and the 20th in the world for the total area of agricultural lands certified as organic. During recent 5 years they have increased by 54% , so today there are 421,500 hectares in total. The share of certified organic areas among the agricultural land in Ukraine is about 1%. Ukraine takes the 11th place in the volume of certified organic sites. The vast majority of that amount, 48.1%, are engaged in growing of cereals. In accordance with this fact Ukraine is the 7th among the producers of organic grains. Moreover, 16% of that share is the oil production with the 5th place in the world; 4.6% - beans production which is the 7th among other world countries. The slight share is under vegetables –

2% of the land (the 10th in the world), and fruit – 0.6%. In addition, the quantity of certified organic farms has increased dramatically between 31 and 210 over 15-years period since 2003[2,6].

According to the Ministry of Agrarian Policy and Food, the production of organic products in Ukraine has doubled in the past five years. The consumption of these products in Europe has led to the significant growth in its production. The vast majority of products, more than 80%, are exported. As far as the report of the company "Organic Standard" concerned, Ukraine delivered 165 thousand tons of goods, which is 2.5 times more than in 2015. In 2016, the volume of organic products exported from Ukraine amounted to about 300 thousand tons in excess of USD 65 millions [3].

However, foreign investments are required to ensure the further development of this sector. The internal sources are limited and external capital, in its turn, might become a significant factor of technological renewal and increase of competitiveness of domestic production.

According to the report of the US Embassy's commercial service in Ukraine, the average return on investment in Ukrainian organic farming is about 300%, which makes it one of the most attractive areas for investment.[6] Moreover, there are 27,8 million hectares of chernozems, which is 8,7 % of the world proportion[4]. Furthermore, quite cheap labor prices and favorable moderate climatic conditions make Ukraine more appealing for the investments.

Despite of noticeable merits, there are drawbacks which prevent wide spread considerable investment activities in Ukraine. These are macroeconomic factors which cause the instability for investments. Primarily, they include reduction of the domestic producers investments as a result of sharp deterioration in their financial position and devaluation of investment resources under conditions of high inflation level, difficult conditions for obtaining loans, a crisis in the financial and banking system, poor technical conditions of farms etc. In addition, political turmoil, corruption, bureaucracy, unformed land market and inconsistency of the domestic

legislation on organic production with European requirements influence the investment climate.

It is governmental goal to resolve these issues. The authority should conduct subsequent agricultural and economic reforms. First of all, it is the amendments to the existing legislation on the organic production. Although the legislative framework for organic market was introduced only in 2013 with the approval of the Law “On the production and circulation of organic agricultural products and raw materials” No 425-VII (with amendments of the President) on the 3rd of September, it contains a number of important deficiencies, which should be corrected for the effective functioning of the organic market. The law defines the legal and economic basis for the production and circulation of organic agricultural products and raw materials, control and supervision of such activities and aims to ensure fair competition and proper functioning of the market for organic products and raw materials, improvement of the basic health indicators of the population, environmental protection, sustainable use of soil and other natural resources, and it also ensures consumer confidence in products and raw materials labeled as organic. However, most importantly, the process of certification and functions of different responsible bodies should be described more clearly. Secondly, requirements for organic products should be harmonized with the international standards as much as possible, so that transaction costs for producers are minimized [7].

These issues create favorable environment for the introduction of counterfeit organic products into circulation and assist in avoidance of liability for violations of legislation in this sphere. However, parliament has concerned new Draft Law on Basic principles and requirements for organic production, turnover and organic goods production , as of November the 24th, 2016, aimed to improve the legal regulation of organic production, circulation and labeling of organic products. The achievement of the goal is anticipated by establishing the general principles of state regulation in this field. In addition, the Law regulates the powers of the central executive authorities exercising state administration and regulation in this area, as well as the rights and obligations of the subjects of the organic products market. It is important that the Law

is based on European experience in introduction of public-private control system for the organic sector [9, 10]. Thus, the Draft is supposed to create better conditions for producers and simplify the export due to the certification of the production process [12].

Eventually, despite some negative factors, agricultural sector still remains to be quite attractive for foreign investments.

Ukrainian lands are worth making investments due to the fertility of soils, favorable moderate climatic conditions and quite cheap labor prices. Government should take actions to attract foreign investments for the development of the organic sector of Ukraine. Primarily, the Draft should be completed and established in accordance with the European standards. Secondly, the land market should be created. Not only should agricultural reforms be conducted, but also financial to make Ukraine economic stable state. Also, the government ought to assist in modernization of farms by providing correspondent credits.

Література:

1. Дослідження FiBL 2017 на основі національних джерел даних і даних сертифікації. [режим доступу] - http://www.ukraine.fibl.org/fileadmin/documents-ukraine/Booklets/Statistics_of_organic_agriculture_2017_UA.pdf
2. Книга FiBL - IFOAM «Світ органічного сільського господарства. Статистика та тренди 2017». [режим доступу] - <https://shop.fibl.org/fileadmin/documents/shop/3503-organic-world-2017.pdf>.
3. Органічний ринок в Україні.// Ольга Трофімцева Наталія Прокопчук /ст. 260. [режим доступу] - <https://shop.fibl.org/CHde/mwdownloads/download/link/id/1093/?ref=1>
4. S.P. Pozniak //Chernozems of ukraine: geography, genesis and current conditions [режим доступу] - https://ukrgeojournal.org.ua/sites/default/files/UGJ_2016_1_09-13.pdf

5. Книга FiBL - IFOAM «Світ органічного сільського господарства. Статистика та тренди 2018». [режим доступу] - <https://shop.fibl.org/CHde/mwdownloads/download/link/id/1093/?ref=1>
6. Аналіз ринку органічної продукції в Україні. [режим доступу] - <https://agropolit.com/spetsproekty/407-analiz-rinku-organichnoyi-produktsiyi-v-ukrayini>
7. Country report: Ukraine. March 2015. [режим доступу] - http://www.agricistrade.eu/wp-content/uploads/2015/06/Agricistrade_Ukraine.pdf
8. Виробництво органічної продукції в Україні: стан та перспективи// Славгородська Ю. В., [режим доступу] - <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2016/04/11.pdf>
9. Органічна продукція: бути чи не бути? Крістіна Готовкіна [режим доступу] - <http://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/organichna-produkciya-buti-chi-ne-buti.html>
10. Проект Закону про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції [режим доступу] - http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60576
11. Закон України Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини //Закон від 03.09.2013 № 425-VII. [режим доступу] - <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/425-18>
12. Новий закон про органічне виробництво створить кращі умови для виробників та задовольнить потреби споживачів/ Олена Ковальова [режим доступу] - <http://minagro.gov.ua/node/24238>